

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 - telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 - tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 - telefon št. 2455
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
telefon št. 190
Računi pri post. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga št. 78.180,
Wien št. 105.241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Narodna značka mesečno Din 25.-
Za inozemstvo Din 40.-

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11, Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Poljska v novem letu

Kakor kažejo razni znaki, bo letošnje leto za poljsko republiko v marsikaterem pogledu važno in odločilno. V drugi polovici preteklega leta se je izvršil veliki preokret v poljski zunanji politiki. V prvi vrsti po zaslugi ali pa po krivdi hitlerjevske ekspanzijske propagande je po vseh poljskih krogih prodrla prepričanje, da se varnost in mednarodna pozicija Poljske ne dasta graditi na zavezništvu in prijateljstvu z Nemčijo. Kakor v prvih štirinajstih letih svojega obstoja je nova Poljska sedaj zopet postavila zavezništvo s Francijo za osnovo svojega mednarodnega uveljavljanja. Za deset let sklenjena pogodba z Nemčijo seveda traja še naprej, vendar pa noben Poljak ne vidi več v njej kakega jamstva za varnost svoje domovine.

Ohlajujoče se prijateljstvo z Nemčijo kaže svoje posledice na eni strani v povečani aktivnosti nemške narodne manjšine na Poljskem, še bolj pa v trenjih, ki se množijo v svobodnem mestu Gdansk. Ravno za novo leto je prišlo sicer med predstavniki Gdanska in poljske vlade do sporazuma, od katerega pa si na Poljskem ne obetajo trajnih sadov. Novi sporazum, ki podaljšuje gdansko-poljski protokol z leta 1933 za nadaljnja tri leta, nudi Gdansk velike gospodarske koristi. Poljska se je v njem zavezala, da bo odselej enako obravnavala obe veliki pristanišči Gdansk in Gdynio. Vse ugodnosti, ki jih daje Poljska za svojo prekomorsko trgovino, veljajo tudi za gdansko luko v enaki meri, kakor za poljsko nacionalno luko v Gdynii. Izvoz se bo enako podpiral, pa naj gre blago preko Gdanska ali preko Gdynie. Pri uvozu, ki je skoro vse omejen na uvozno dovoljenja, se ne bo več zahtevalo, da se blago uvaža preko Gdynie, marveč bo uvoznikom na prosto dano, da ga izkrcajo v Gdynii ali v Gdansk.

Gdansk je doslej močno trpel zaradi naraščajoče konkurence sosednje Gdynie, ki uživa seveda največjo podporo vse poljske države, saj upravičeno tvori njen ponos. Novi sporazum pomenja zato za Gdansk veliko gospodarsko, a iz prestižnih razlogov, tudi politično pridobitev. Kljub temu si na Poljskem ne delajo nikakih iluzij, ker se zavedajo, da sedanji režim v gdanskem svobodnem mestu ne vodi samostojne politike, marveč je le eksponent Berlina. Gospodarske koncesije lahko zaradi tega vplivajo le za neko dobo pomirjevalno, ne morejo pa gdanskega vprašanja spraviti z dnevnega reda. To dokazujejo tudi mirno se nadaljujoče represalije proti nehitlerjevskim političnim skupinam v Gdansk, pri čemer tudi Poljaki niso izvezti. V zadnjem času je gdanska vlada začela ostro nastopati proti onim hitlerjevskim voditeljem, ki so preveč glasno in demonstrativno zahtevali združitve z Nemčijo. Poljski listi pravilno poudarjajo, da iz tega dejstva ni drugega sklepati, kakor to, da Nemčiji momentano kak nov gdanski konflikt ne bi bil dobrodošel, pa so zato gdanski socialisti morali postaviti v ospredje manj eksponirane ljudi. Nične pa se ne sme dati premotiti, da bi morala misliti, da so se gdanski hitlerjevci, ki imajo momentano večino, odrekli priključitvi k Nemčiji ali da je na tako priključitev za daljšo dobo resignirala Nemčija.

O stališču do Rusije je v poljskem časopisju čitati zelo malo. Vidi se velika rezerviranost, ki se tolmači kot naravna posledica okrepjene zveze s Francijo. Saj ne bi bilo v skladu s to zvezo, ako bi se nadaljevala prejšnja ostra nota napram Rusiji, francoski zaveznici. O kakem znatnem zboljšanju poljsko-ruskih odnosov pa kljub temu še ne more biti govora.

Obnovljeno prijateljstvo s Francijo je z veseljem pozdravila vsa poljska javnost, režimska in opozicijska. Od širokih mas prebivalstva je bilo sprejeto tem bolj simpatično, ker je v zvezi z obnovitvijo dobila Poljska veliko francosko posojilo, ki se ravno te dni realizira in ki znaša par milijard dinarjev. Porabljen bo deloma za izpolnitev in okrepitev narodne obrambe, deloma za večja javna dela, ki se bodo na ta način dala izvesti brez novega apela na precej izčrpani domači denarni trg. V zlatu izplačano posojilo bo brez dvoma močno poživilo vse poljsko gospodarstvo.

Tesnejše prijateljstvo s Francijo ne bo ostalo brez vpliva tudi na notranjo poljsko politiko. Vidi se že sedaj, da je vilo nove aktivnosti v demokratične vrste, ki so bile doslej pritiskane precej ob tla. Vedno bolj glasna je zahteva po razširjenju političnih svobod in po resnični volilni pravici, ki je sedaj tako omejena, da obstoja pravzaprav le na papirju. Tudi v vladnem taboru samem pridobivajo demokratične ideje vedno več pristašev in pojavljajo se že vesti o sporazumu z nekaterimi opozicijskimi strankami, zlasti z Witoševo kmečko stranko. S tem naj bi se pripravila tla za obnovo demokratičnega parlamentarnega režima, v katerem vi-

ZAKAJ NEMŠKI UMIK IN SPRAVLJIVOST FRANCIJE

Strah pred francosko-angleškimi manevri v maroškem vodovju Želja po zblizanju med Francijo in Nemčijo

Pariz, 15. januarja. AA. Kampanja pariškega tiska proti nemškemu načrtu v zvezi s španskim Marokom se je naglo začela, vršila se je z nenavadno srditostjo cele 4 dni, nato je pa vse utihnilo. Nemcem so pripisovali namero, da se bojejo polastiti španskega Maroka, odkoder bi ogrozili francoske afriške posesti, obenem pa Gibraltarsko otočje. Govorilo se je o izkrcavanju Nemcev v španskem Maroku, o njihovem čedalje večjem vplivu na upravo in gospodarstvo v tej španski koloniji, o gradnji utrd in afriški obali proti Gibraltaru, o nameri, da postavijo tamkaj znamenite topove kalibra 420, o gradnji novih vojašnic itd. Govorili so tudi, da so po Maroku začeli deliti Hitlerjevo delo »Mein Kampf« v arabščini, da boje Nemci izzvati vstajo v španskem in francoskem Maroku.

Na francosko kampanjo je Berlin objavil, da se je v južni Franciji ustanovila teka rdeča republika s sedežem v Perpignanu in da je francoski generalni štab pripravil načrt o zasedbi španskega Maroka. Nemška

uradna agencija je objavila te vesti v noči med 10. in 11. neposredno po Hitlerjevem prihodu iz Berchtesgadna v Berlin. Logično je bilo pričakovanje, da bo med Parizom in Berlinom prišlo do vzajemnega obtoževanja. Toda po razgovoru med Hitlerjem in francoskim berlinskim poslanikom 11. t. m. je polemika hitro ponehala. Zdelo se vsi izprašujejo, kaj to pomeni. Nemci slikajo zadevo tako, kakor da bi bili oni dočela nedolžni in da ima prave osvajaške naklepe le Francija. Seveda skušajo s tem samo prikriti pravi razlog za svoj umik v maroškem konfliktu. Nemčija se je namreč prestrašila odhoda francoskega sredozemskega in atlantskega brodograja v afriške vode. Ta občutek se je mogel povečati še s prihodom več velikih angleških ladij v Gibraltar, in zaradi bližajočih se velikih manevrov britanskega sredozemskega in dela matičnega brodograja, ki se bodo takisto vršili nepredel od Maroka. Razen tega so Nemčijo prestrašili tudi glasovi, po katerih so se francoski in britanski pomorski manevri imeli

vršiti vzajemno. In naposled — a to utegne biti najvažnejše — so se Nemci prestrašili največ zaradi odločnosti francoske vlade, da ne odneha, če bi prišlo do kakšnega resnejšega nemškega poskusa v španskem Maroku.

Vendar se seveda ne da tajiti, da je tudi Francija sama pokazala večjo spravljenost, kakor jo je bilo moči pričakovati. Na Orsayskem nabrežju ne prikrivajo svojega zadovoljstva nad zagotovili, ki jih je dal Hitler francoskemu poslaniku v Berlinu, po katerih Nemčija ne misli kršiti nedotakljivosti Španije in njenih afriških kolonij. Ta zagotovila sicer nimajo nikake praktične vrednosti, vendar so kljub temu pripomogla h popustitvi napetosti in celo omogočajo francosko-nemške razgovore. In to je ravno temeljna želja Francije, tu je treba tudi iskati razlage za zadovoljstvo Orsayskega nabrežja. Francija se želi, na miren način pogoditi z Nemčijo, če je to

le kako mogoče. Na tem stališču stoji tudi sam predsednik vlade Leon Blum, ki je pod določenimi pogoji celo pripravljen Nemčiji gospodarsko in finančno pomagati. Podobno mislijo tudi francoski gospodarski krogi.

Francoski poslanik v Berlinu François Poncet neprestano zastopa stališče, po katerem more nemško-francosko gospodarsko sodelovanje služiti za zanesljivo osnovo za ureditev mnogih drugih spornih vprašanj med obema državama. To stališče je brez dvoma zastopal tudi sedaj, ko se mudi v Parizu. In če pride do obiska dr. Schachta v Parizu, je gotovo, da bodo ta obisk porabili za razgovore med njim in francoskimi uradniki in gospodarskimi krogi. Schacht bi pri tej priložnosti načel tudi vprašanje morebitnega posojila in vprašanje razdelitve surovin.

Surovine — ne pa kolonije

Pariz, 15. januarja. br. Listi objavljajo izjavo ministra za kolonije, ki odločno odklanja vse zahteve po vrnitvi bivših nemških kolonij, pač pa naglašajo, da je Francija slej ko prej pripravljena pogajati se z Nemčijo o gospodarskem sodelovanju in skleniti z njo splošen gospodarski sporazum, ki bi ji zagotovil dobavo potrebnih surovin, vendar pa ne za to, da bi se še nadalje tako blazno oboroževala.

Rimski razgovori

Nemčija in Italija bosta nadaljevali svojo dosedanje špansko politiko

Rim, 15. januarja. o. Predsednik vlade Mussolini in pruski ministrski predsednik general Göring sta na svojem večeršnjem prvem sestanku govorila o razmerju med Nemčijo in Francijo ter predvsem o morebitnem zblizanju med Nemčijo in Veliko Britanijo. Kakor zatrjujejo v tukajšnjih političnih krogih, Italija na izrečno nemško željo ne bo prevzela vloge posredovalca, ker želi Nemčija, da bi se neposredno približala Veliki Britaniji.

Na današnjem drugem sestanku sta Göring in Mussolini razpravljala o položaju, ki je nastal zaradi dogodkov v Italiji. Ba je sta se sporazumela, da bosta Italija in Nemčija nadaljevali svojo dosedanje špansko politiko, obenem pa bodo proučene tudi vse možnosti glede na nezanesljivo zadržanje Francije. Na dnevnem redu je bila nadalje nota italijanske vlade o prostovoljskem vprašanju, dočim Göring in Mussolini o gospodarskih vprašanjih do-alej še nista razpravljala.

Danes je Göring med drugim posetil Forum Mussolini, kjer je prisostvoval vojaškim majam fašistične mladine v navzočnosti predsednika vlade Mussolinija, zunanjega ministra grofa Ciana, tajnika fašistične stranke Staraceja, prosvetnega ministra Montala in nemškega poslanika Hassela. Ko sta Mussolini in Göring odhajala s trga, jima je priredila fašistična mladina viharne ovacije.

Podaljšanje osi

Rim-Berlin do Londona

Berlin, 15. januarja. AA. Nemški listi poudarjajo z zadovoljstvom simpatičen sprehaj, ki ga je doživel Göring v Rimu in so soglasno mnenja, da se njegovi razgovori v Rimu tičejo v prvi vrsti položaja na Španskem. Göringova razgovora z Mussolinijem, pravi rimski dopisnik »Frankfurter Zeitung«, sta imela po vsej priliki namen proučiti možnosti, ki jih ulegne roditelj špansko vprašanje v bližini in daljni bodočnosti. Po sodbi lista bo pred kratkim sklenjeni gentlemanški dogovor med Italijo in Veliko Britanijo o lažšem sodelovanju med Nemčijo in Italijo. Nekateri mislijo, da si bo Italija prizadevala podaljšati os Rim-Berlin do Londona.

Proučevanje vseh možnosti

London, 15. januarja. AA. »Times« poroča iz Berlina, da želi Nemčija z mislijo generala Göringa obnoviti svoj položaj v Italiji, ki se ji zdi zrahlan zaradi britansko-italijanskega sporazuma. Nemčija bi želela pokazati svetu, da politična os Rim-Berlin še vedno obstoja. Sestanek Mussolinija z Göringom ima za cilj tudi sporazum o odgovoru na nove predloge o nevmešavanju v špansko državljansko vojno ter proučitev splošnega mednarodnega položaja, da se določi stališče Nemčije in Italije glede vseh možnosti, ki bi utegnile nastati.

»News Chronicle« poudarja, da v času, ko konferira v Rimu Mussolini in Göring, še vedno prihajajo italijanski prostovoljci v Španijo ter meni, da sta se Mussolini in Göring domenila, da v načelu sprejmeta britanske predloge, vendar naj se predlagani ukrepi prido izvajati šele tedaj, ko jih brez pridržkov sprejmeta tudi Francija in Rusija.

Delavski »Daily Herald« pravi: Göring je prišel v Rim, da opozori Mussolinija,

da velik del poljske javnosti najboljše jamstvo proti od zunaj importiranim ekstremnim geslom z leve in desnice. Ako se bodo ta demokratična stremjenja mogla uveljaviti, potem se more pričakovati, da bo novo leto v notranji politiki prineslo za Poljsko enako važen preokret, kakor ga je staro leto prineslo v zunanji.

„Prostovoljski“ problem

Pred Edenovim ekspozijem v parlamentu o nevtralizaciji španske državljanske vojne

London, 15. januarja. br. Angleška vlada pričakuje, da bo do konca tedna v načelu razčiščeno vprašanje prepovedi prostovoljcev za Španijo ter da bosta do nedelje zavzeli svoje stališče k poslednji demarši angleške vlade tudi Nemčija in Italija, ki imata sedaj odločilna posvetoovanja. V ponedeljek bo seja angleške vlade, na kateri bo proučen celokupni položaj v zvezi s Španijo, v tork pa bo podal zunanji minister Eden v zbornici obširen ekspozé o prizadevanjih in uspehih angleške vlade za nevtralizacijo španske državljanske vojne. O njegovem ekspozéju se bo razvila obširna debata, za katero vlada v vsej politični javnosti veliko zanimanje.

Rim o francoskih pogojih za ustavitev pošiljanja prostovoljcev

Pariz, 15. januarja. w. V poslanski zbornici se je popoldne pričela debata o vladnem zakonskem načrtu glede prepovedi pošiljanja prostovoljcev v Španijo.

Berlin, 15. januarja. b. Iz zanesljivega vira se doznavajo, da so priprave za nemški odgovor na poslednje drobne angleške pobude glede načina ustavitve nadaljnega dotoka prostovoljcev v Španijo, že toliko napredovale, da je tekst nemškega odgovora v glavnem že sestavljen in se zdi zato zelo verjetno, da bo izročen angleškemu poslaniku v Berlinu siru Phippsu že jutri. Besedilo je bilo tudi zopet sporazumno domenjeno z italijansko vlado. Odgovor je v glavnem pozitiven in predstavlja nov pomemben nemški doprinos k rešitvi španskega problema. Nemčija le vztraja pri svojem dosedanjem načelnem stališču ter slej ko prej odbija vsako misel na možnost nastanka kakega sovjetskega režima na Iberskem polotoku.

Francova ofenziva na jugu

Dočim so bili napadi pred Madridom odbiti, je Francova vojska pred Malago zavzela Estepono

Pariz, 15. januarja. br. Na madridskih bojiščih tudi danes ni bilo važnejših dogodkov. Francove čete so skušale z novim napadom pri Majadahondi in Las Rozasu popraviti svoje postojanke in se znova polastiti ceste proti La Coruni, hile pa so krvavo odbite. Pustile so na bojišču veliko število mrtvih in ranjenih ter mnogo orožja, med drugim pet tankov. V ostalih odsekih madridske fronte je trajalo ves dan topniško obstreljevanje in se položaj v ničemer ni izpremenil.

Na jugu Španije se pred Malago razvija nova ofenziva generala Franca. Po večeršnjem porazu je danes general Franco koncentriral svoj napad na vas Estepona pred Malago, kjer je tudi starinska trdnjava. Ta trdnjava je strateško v toliko važna, ker nudi pregled čez vso pokrajino, v ožjem vojaškem smislu pa je brez pomena. Zato vladne čete tudi niso polagale posebne važnosti na njeno obrambo. General Franco je to okolnost izkoristil in je v zadnjem hipu usmeril proti Malagi naperjen napad na Estepono. Vladne čete so nudile hud odpor, vendar pa so se naposled morale umakniti veliki premoči. Na obeh straneh so bile izgube zelo velike. Napad na Malago tudi danes ni uspel, zdi pa se, da je general Franco odločen polastiti se za vsako ceno te važne južnošpanske luke. Tudi danes so Francova letala bombardirala Malago.

Po vesteh iz Gibraltarja nadaljujejo nacionalistične čete svojo ofenzivo zapadno od Malage. Zavezle so že več vasi severozapadno od Estepona.

Republikansko vojno poročilo

Madrid, 15. januarja. AA. Odbor za obrambo Madrida je opoldne izdal naslednji komuniké:

Vzlic stalnim neugodnim vremenskim razmeram so vladne čete izvršile na madridski fronti več napadov na določene cilje. V odseku univerzitetne naselbine je moral sovražnik zapustiti več poslopj in kliniške bolnišnice po hudem odporu. Uporniki so pustili na bojišču 250 mrtvih. V zahodnem parku smo prav tako zavrnili

napad maroških čet. Med Pozuelom in Garabitasom so republikanci zavzeli več postojank. Na baskijskem bojišču so vladne čete prodrele do gora Matallana in razdrle železniško progo v La Robli.

Izpraznjevanje Madrida

Evakuacija prebivalstva iz Madrida se vrši pospešeno. Včeraj so izpraznili vasi na severu ter sosedna madridska predmestja.

Nacionalistično letalstvo je včeraj in danes napadlo vsa večja mesta, ki so pod oblastjo vlade, tako Malago, Almerigo, Barcelono, Bilbao, Santander in Gijon. Ker so se napadi izvršili istočasno, se vladna letala prvi trenutek niso znašla. Bombni napadi so povsod uspešni.

Napad vojnih ladij na Malago

Valencija, 15. januarja. AA. Davi ob 7. se je začel hud napad na Malago z morja, s kopnega in iz zraka. Napad je imel namen pripraviti izkrcavanje. Na pomoč je takoj prihitelo vladno letalstvo, ki je napadlo križarki »Canarias« in »Cervera«, topovsko ladjo »Canovas« in »Castillo« in več drugih manjših enot. Nekemu letalu se je posrečilo zadeti ladjo »Cervera« z dvema bombama po 100 kg. Križarka se je umaknila in odplula proti Ceuti. Tudi ostale uporniške ladje so zbežale. Izkrcavanje se ni moglo izvršiti.

Uspehi miličnikov v Aragoniji

Valencija, 15. januarja. AA. Na aragonskem bojišču so katalonski miličniki zavzeli 6 vasi in več strateških postojank južno od Ebra.

Zadoščenje Belgiji

Bruselj, 15. januarja. w. V Bruslju je prišel odgovor vlade v Valenciji na noto belgijske vlade glede popolne satifikacije zaradi umora barona Borchgravea. Odgovor daje Belgiji v več točkah popolno zadoščenje. Zunanji minister je že nocoj obvestil člane vlade o tej noti.

Poplave v Ameriki

New York, 15. januarja. AA. Zaradi poplav v državah Illinois in Missouri je od eveta odrezanih več vasi.

Nova zaskrbljenost v Londonu

Radi berlinske kampanje proti ČSR — Ponudba čsl. vlade angleški vladi

London, 15. januarja. b. Napadi nemškega časopisja proti češkoslovaški republiki, ki so zavzeli v zadnjem času zelo velik obseg, zlasti pa napad glavnega organa nacistične stranke »Völkischer Beobachter«, z dne 12. t. m., so zbudili splošen odpor v angleških političnih krogih. V Londonu se namreč bojuje, da ne bi bila ta kampanja, ki se sicer postopoma vedno enih in istih argumentov, le predigra večje nemške aktivnosti v tej smeri.

Da bi češkoslovaška vlada tehtno izpodbila nemške argumente proti sebi, je stavila angleški vladi ponudbo, naj bi poslala na češkoslovaško posebnega letalskega strokovnjaka, ki naj bi se na lcu mesta prepiral, v koliko odgovarjajo resnici nemška poročila o sovjetških letalskih bazah v ČSR. Angleška vlada je to ponudbo sprejela in določila za kontrolno svojo ga letalskega atašea v Pragi Beaumonta,

ki bo te dni nastopil svojo inspekcijsko pot, ki ga bo vodila po vseh češkoslovaških letališčih in drugih vojaško važnih bazah.

V angleških oficijelnih krogih se poudarja, da nemško časopisje vidi v ČSR dogodek in razpoloženja, ki jih nihče od nevtralnih objektivnih opazovalcev do sedaj nikjer ni opazil. In v ospredju političnega interesa angleške javnosti stoji danes vprašanje kaj naj ta kampanja pomeni in za katero novo politično potezo Berlina naj ona tvori uvod.

Diplomatski urednik Reuterjevega porovalskega urada dodaja s svoje strani: V nemškem časopisju razširjene vesti o nekakšni sovjetizaciji češkoslovaškega letalstva so samo neutemeljene govorice, katerim Angliji ne verjamejo. Te govorice so samo plod proti ČSR obrnjene sitematične nemške kampanje.

Irska in Anglija

Pogajanja med obema državama za definitivno ureditev medsebojnega razmerja

London, 15. januarja. b. Z velikim odobravanjem je sprejela politična javnost vest, da se je vlada truno odločila, da dokončno uredi razmerje z Irsko, ki je bilo zadnje čase večkrat predmet velikih sporov. Minister za domnino Malcolm Macdonald je v ta namen že začel razgovore s predsednikom irske svobodne države de Valero, ki se je včeraj vrnil iz Švice.

Iz informiranih krogov se doznava, da se razgovori s irskimi predstavniki dotikajo tudi španskega problema. Dočim je namreč Anglija prepovedala svojim državljanom udeležbo v kakršnikoli obliki v španski državljanski vojni, zlasti pa zbiranje prostovoljcev, ne veže državljanov svobodne irske države noben zakon, ki bi jim tako sodelovanje prepovedoval. Irci se torej lahko povsem svobodno tudi aktivno udeležujejo španskih bojev, ne da bi bili zaradi tega kakorkoli izpostavljeni državnim kaznim. Tako so n. pr. celo pred kratkim odpotovali večje skupine treh v Španijo, da se javijo kot prostovoljci deloma na strani generala Francja, deloma pa na strani valencijske vlade. Ker se je pa angleška vlada prav v zadnjem času z vsjo odločnostjo zavzela za brezpogojno izvajanje sporazuma o nevmešavanju, želi sedaj, da bi se ji v teh naporih pridružila tudi Irska, ki naj bi po zgledu angleške pobude v vprašanju prostovoljcev podvzela podobne državne mere. Pogajanja se bodo v tem smislu še nadaljevala.

Uradni komunikacije o doseženih razgovorih med de Valero in Malcolmom Macdonaldom pravi, da sta se državnik razgovarjala o vseh problemih, ki trenutno interesirajo Anglijo in Irsko. Poslednji razgovor je trajal približno dve uri.

»Tempe« in »Daily Herald« poročata, da so se vršile za sestanek de Valere in Malcolm Macdonalda že nekaj časa intenzivne priprave. Angleška vlada je sklenila popolnoma urediti politične in gospodarske odnose ne le med svobodno irsko državo in Ulstrom, nego tudi med Irsko in Anglijo samo. V Irski je nastal nemogoč položaj. Deležo upravljalci Irske in angleška uprava. Odnos med obema državama naj bi se uredil tako, da bi se na irskem otoku ustanovila zvezna država z Irsko in Ulstrom kot sestavnim delom. Obe pokraji-

ni bi bili povsem avtonomni, le vprašanje zunanje-političnega in obrambnega značaja naj bi se skupno urejevala. Napram Angliji naj bi ta zvezna država postala dominion. Pod takimi pogoji bi bila Anglija pripravljena priznati novo ustavo svobodne irske države, ki je bila proglašena v preteklem decembru. Kar se tiče gospodarskih odnosov med Anglijo in svobodno irsko državo, naj bi se uredili s trgovinsko pogodbo. Obenem bi se izenačile odnosno znižale carine.

Vsekakor je angleška vlada s tem pokazala dobro voljo, da se uredi stari angleško-irski spor. Še pred kronskimi svečanostmi v Londonu, katerim bo še v maju sledila imperialna konferenca, naj bi se v Londonu vršila konferenca s pooblaščenimi zastopniki svobodne irske države. Na tej konferenci naj bi se uredila vsa vprašanja skupne obrambe in zunanje politike. De Valera je danes odpotoval v Dublin. Tudi v njegovi okolici naglašajo, da je bil sklenjen med njim in Macdonaldom dalekosežen sporazum. Sicer se niso uredila vsa vprašanja do zadnjih podrobnosti, vendar ni več nikakih zaprek za razvoj prijateljskih odnosov med angleškim in irskim narodom.

Po najnovejših vestih je bil med de Valero in Malcolmom Macdonaldom že dosežen sporazum, po katerem bo irska vlada prepovedala nadaljnje nabitiranje prostovoljcev za Španijo.

Federalna unija ne prihaja v poštev

London, 15. januarja. AA. V uradnih krogih vračajo glasove, da bi bila predsednik svobodne irske države de Valera in minister za domnino Malcolm Macdonald razpravljala o predlogu za ustanovitve federalne unije Irske.

V zvezi s tem razgovori je zanimivo dejstvo, da je predsednik severne Irske v govoru, ki ga je imel v Belfastu, izjavil, da je glede Irske možna samo ena rešitev in sicer ta, da se nadalje ostaneta dve vladi in sicer ena v Dublinu, ki bo ustrezala željam svobodne države Irske, druga pa v Belfastu za želje in potrebe tega drugega dela Irske.

»Associated Press« pravi, da je irski ministrijski predsednik Craigovon v govoru, ki ga je imel danes, kategorično zavrnil možnost združitve Ulstra s svobodno državo Irsko v kakršnikoli obliki.

Londonski župan nemškemu narodu

Londonski župan in član angleške parlamentarne zbornice Herbert Morrison je naslovil na nemški narod odprto pismo, v katerem najprej pravi, da si noben narod ne želi vojne, tudi nemški ne, da pa se stvari tako razvijajo, kakor da se vojna približuje. Nato obravnava vprašanje, kdo je temu kriv, in poziva nemško ljudstvo, naj si ohrani svojo protivno usmerjenost, čeprav ga tlačijo diktatura. Pisec nadaljuje:

»Razlagajo vam, da je vaša domovina obkoljena od neprijateljev, ki jo hočejo uničiti. Lažejo in vedo, da lažejo. Francija s svojim socialističnim predsednikom vlade si želi trajnega miru z Nemčijo in bi pozdravila vstop Nemčije v evropsko mirovno občestvo. Takega razvoja bi Anglija ne mogla zadržati niti, ako bi hotela. A Rusija? Ni-li ravno sovjetska vlada pozvala Nemčijo, naj pristopi k mirovnemu paktu, s katerim se je hotela Rusija obvezati na obrambo Nemčije, ako bi leta bila napadena? Vaša vlada je to odbila. Nemčija ni obkoljena. Vaša vlada sama jo je obkolila. Ni naroda, ki bi vas hotel napasti, in prepričan sem, da tudi ni take vlade.

Ves svet ve, da se miroljubna Nemčija nima česa bati. Samo nemško ljudstvo tega ne ve, ker vlada ne štedi nikakega truda, da skrje pred njihovo resnico. Na žalost tira politika vaše vlade vse miroljubne države v nezaupanje. To je tudi za vas ogromna nevarnost. Brez vašega soglasja troši vlada milijarde mark za oboroževanje. Vašim otrokom jemljejo maslo s kruha, da bi lahko krmili generale s topovi.

Ne zamerite mi moje odkritosti. Ni smo sovražno razpoloženi proti nemškemu narodu. Vsekakor ima svoje nedostatk, tudi mi nismo brez njih. Ni nikakega razloga za nekako splošno nerazpoloženje proti nemškemu narodu, toda vaš največ-

ji sovražnik je vaša vlada. Povišala je nemško vojaško silo do ogromnih razmer, gospodarsko pa vas je otlabila mnogo bolj nego vsaka druga vlada pred njo. Pri tem pa še vse kaže, da bi bila Nemčija gotovo poražena ako bi se vrgla v vojno. Deloma zato, ker so nacisti sami izzvali veliko koalicijo proti vam, deloma pa, ker nemški človek ne bo več z vsem srcem pri stvari, bržko prodira do njega vsaj drobce resnice.

Povratak predsednika vlade

St. Moritz, 15. januarja. AA. Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je bil nekaj dni z rodbino v St. Moritzu v Švici in je nocoj odpotoval z vlakom naravnost v Beograd.

Zdravstveno sodelovanje Male antante

Beograd, 15. januarja. AA. Gospodarski svet Male antante je na svojem zadnjem zasedanju v Bukarešti v svrhu sodelovanja na medicinskem in socialno higienem področju uslovenil poseben zdravstveni odsek. Poleg mnogih zdravstvenih in socialno-higienih vprašanj spada na področje tega odseka tudi vprašanje metod o pridelovanju, nadzoru in razdelitvi zdravil v obsegu pokrova rekla (cerumum, cepiv, organskih preparatov i. t. d.). Konferenca zdravstvenega odseka Male antante bo meseca februarja v Beogradu.

Vajfertov pogreb v Pančevu
Beograd, 15. jan. p. V prisotnosti kraljevega zastopnika polkovnika Grujića in mnogih drugih odličnikov ter meščanstva, je bil dopoldne v Pančevu pogreb pokojnega Djordja Vajferta.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Beleške

Katoliški škofi o konkordatu

Kakor poročajo zagrebški in beograjski listi, je bila s konference katoliškega episkopata v Zagrebu objavljena o konkordatu naslednja izjava:

»Katoliški episkopat konstatira, da je konkordat med sv. stolico in kraljevino Jugoslavijo podpisan, ter mirno pričakuje njegove ratifikacije.«

Novoletni govor patriarha Varnave

Za pravoslavno novo leto je imel o polnoči od srede na četrtek patriarh Varnava cerkven govor v beograjski saborni cerkvi. Kakor poroča »Politika«, je bila cerkev nabito polna in so ljudje s takim zanimanjem sledili patriarhovim besedam, da so kljub svetosti prostora ponovno glasno dajali izraza svojemu odobravanju.

Patriarh je med drugim rekel, da je bilo preteklo leto polno važnih dogodkov ne samo v svetu, marveč tudi v Jugoslaviji. Doživeli smo mnoga nepričakovana čuda, kakršna je še redkokdaj svet videl. Videli smo vojne in medsebojna pobijanja, ki se danes niso prenehala. Zgodilo se je, češar smo se najbolj bali, zgodilo se je, da je vstal brat proti bratu, oče proti sinu, da drug drugega ubijajo do iztrebljenja. Ljudje iste krvi, istega jezika in iste vere.

S španskim dogodkom je prešel patriarh na Rusijo in na komunizem v obče, opozarjal na njegovo nevarnost in pozival k skupnemu odporu.

»Samouprava« o pogajanjih med JRZ in dr. Mačkom

V sumi senzacij o napovedanih pogajanjih med dr. Mačkom in JRZ, s katerimi so polnili beograjski in nekateri zagrebški listi svoje predale, je službeno glasilo JRZ dosledno molčalo. Oglasilo se je šele v večernejši številki ter ostelo beograjske liste da se povsod love samo za senzacija, mi, tudi takrat, kadar gre za velike državne zadeve. Med drugim pravi:

»Kadar se trudijo vodilni politiki v polni zavesti svoje odgovornosti z reševanjem kakve velike narodne zadeve, ne žele, da se pri tem delu ovirajo s senzacijami in raznimi samovoljnimi kombinacijami. Velika vprašanja se ne rešujejo v enem dnevu, pa tudi ne v enem mesecu. Kar bi se storilo prehitro, ne bi moglo imeti trajne vrednosti. Danes gre za vprašanje, kako priti do trajnega in častnega sporazuma za eno in drugo stran. Za velika vprašanja je potrebno veliko časa. Med tem pa se ne smemo lotiti za praznimi senzacijami in željami.«

Posvetovanja voditeljev HSS

Iz Zagreba poročajo, da se vrše v zadnjih dneh živahna posvetovanja dr. Mačka s drugimi voditelji bivše HSS. Med drugimi je prispel v Zagreb iz Sarajeva tudi dr. Juraj Šutej, ki velja za enega najožjih zaupnikov dr. Mačka.

»Integralno katoličanstvo«

Krščansko-socialno glasilo »Delavska pravica« priobčuje uvodnik, v katerem pravi, da se danes tudi pri nas mnogo operira z geslom o integralnem katoličanstvu. Geslo pa ne prihaja od kakve merodajne strani, od cerkvene avtoritete, ampak »od strani nekaterih nadutih, zelo malo katoliških katoličanov, ki katolicizma ne poznajo in ne živijo po njem.«

»Koga naj štejemo po pojmovanju teh integralcev v katoličanstvu in koga ne?« se vprašuje dalje »Delavska pravica« in takoj odgovarja: »Odgovor za te ljudi je le eden in ta je zgolj formalističen, ker gleda le na zunanjo pripadnost, omejeno na to ali ono organizacijo, ne pa na notranjo harmonijo z idejo katoličanstva. A dober katoličan dobro ve, da samo zunanja pripadnost še daleč ni merilo pravovernosti oziroma popolneje vernosti tega ali onega. Iz premise: ta in ta je v tej organizaciji, izvajajo: je torej dober, oziroma slab katoličan. In prav tako naziranj, ki se pri nas širi, ni katoliško, ampak v osnovi nasprotno katolicizmu.«

»Delavska pravica« pravi, da je tako naziranje obsodil tudi papež Pij XI., ko je kardinalu Bertramu v pismu o Katoliški akciji sporočil tudi to-le: »Katoličani različnih strank si medsebojno ne smejo očitati manjvredno katolištvo.«

Svoj uvodnik zaključuje »Delavska pravica« s sodbjo, da »delajo taki ljudje, ki kriče o integralnem katoličanstvu, katoličanstvu samemu slabo uslugo, s svojim napuhom pa silo nebeškemu kraljestvu.«

Sokolstvo pri nas in drugod

V nedeljo je bil v Ražnju (južno od Beograda) občni zbor tamošnjega sokolskega društva. Za starešino društva je bil izvoljen narodni poslanec Mihajlo Krstić, član poslanskega kluba JRZ in predsednik sreske organizacije za srez Ražanj.

Minister Cvetković o situaciji

Za pravoslavno novo leto se je mudil v Novem Sadu minister Dragiša Cvetković. Sprejel je tudi novinarje, ki jim je med drugim izjavil:

»Politično življenje gre po rednem potu in se normalno razvija. V načelu smo že sklenili, da se bodo volitve za mestne občine izvršile spomladi, datum pa še ni določen.«

Glede pogajanj med JRZ in dr. Mačkom je g. minister rekel samo: »Kot politični ljudje se razgovarjamo in pogajamo s političnimi ljudmi, kar pa se mene osebno tiče, nisem imel v Zagrebu nikakih posebnih razgovorov.«

Nov uradniški poklic v Vojvodini

Namestnik bana dunavske banovine je izdal pravilnik, s katerim se ustanavlja pri vseh sreskih načelnih posebnih mesta banovinskih računovodij. Njih naloga bo, da najmanj trikrat na leto pregledajo poslovanje občin svojega sresa, zlasti s proračunskega stališča. Dalje bodo morali skrbeti za to, da se banovinske davščine, v

Mariborski mestni svet

Mestna hranilnica v Mariboru je postala zopet likvidna

Maribor, 15. januarja.

V mestni posvetovalnici se je vršila nocoj letošnja prva seja mariborskega sveta, ki jo je otvoril in vodil župan dr. Juvan. Zupan je sploščka poročal o 18 milijon-skem posojilu. Državne hipotekarne banke Mestni hranilnici. Denar bo že danes ali jutri nakazan mariborskemu zavodu. Posojilo znaša skoraj 20 odstotkov vseh vlog, ki jih ima Mestna hranilnica. Od leta 1932, ko je nastala finančna kriza, noben slovenski denarni zavod ni imel toliko razpoložljive gotovine na razpolago, kakor jo bo imela sedaj mariborska hranilnica. Zavod je prišel tako do likvidnosti in bo lahko odsele normalno in nemoteno posloval ter užival popolno zaupanje vlagateljev. Nove vloge bodo vlagateljem vsak čas na razpolago v celotnem znesku, stari vlagatelji pa bo zavod izplačeval njihov denar v primeru resnične potrebe. Mestna hranilnica ima danes še 90 milijonov Din vlog in spada torej med najmočnejše denarne zavode. Velik del njenih vlog je bil dvignjen po nepotrebnem in prenešan v druge zavode, kar bo sedaj prenehalo. V interesu vseh, je da se razmere v zavodu uravnovesijo in uredijo tako, da bo zavod zopet lahko dajal kredite. Mestna občina je svojo dolžnost izvršila in pripomaga zavodu do velikih sredstev v gotovini, dolžnost javnosti pa je, da podpre sedaj akcijo mestne občine ter Mestni hranilnici spet zaupa kakor nekoč.

Gradbeni odbor in disciplinsko sodišče

Na dnevnem redu današnje seje mestnega sveta je bila predvsem izvolitev gradbenega odbora za leto 1937. Gradbeni odbor je ostal v glavnem isti kakor lani, le namesto arhitekta Deva in mestnega svetnika Oškaka sta bila izvoljena inž. Jelenc in dr. Miler. V mestno disciplinsko sodišče so bili izvoljeni za letos dr. Miler. Ozvatič, prof. Prijatelj, Zebot in Stabej.

Za prvi odsek je nato poročal dr. Miler. Referiral je o uvozih in pritožbah zaradi zaračunane uvoznice in pristankarine. Pritožbe so bile odklonjene.

Mestni svetnik Aljancič je poročal o delovanju pomožne akcije za siromašne sloje Maribora, katene dohodki so se v preteklem letu znižali več kot za pol milijona. Podžupan Zebot je ob tej priložnosti apeliral na župana, naj bi interveniral v Ljubljani pri bančni upravi, da bi vložila primerno vsoto iz bežnostnega fonda. Zupan je pojasnil, da je bila včeraj, ko se je mudil v Ljubljani, podpisana na banovini nakaznica za 100.000 Din za pomožno akcijo v Mariboru.

Od 16 prostov za redno ubožno podporo jih ima Mestna hranilnica. Od leta 1932, ko godno.

Vprašanje priključitve Mariborskega otoka

Za tretji odsek je poročal m.s. Stabej. Ker je banovina zahtevala spremembo

statuta turističnega odbora, se je statut spremenil in izpopolnil. V svrhu priključitve Mariborskega otoka k mestu je mestna občina vložila posebno prošnjo pri banovini. Zadeva je bila za enkrat odložena z dnevnega reda, dokler v Ljubljani ne odločijo o tej stvari. Vpovešev pridejo pri tem tudi del ceste od Mariborskega otoka do Maribora in štiri hiše ob njem, v katerih živi 36 oseb. Mestni svet je sprejel na znanje regulacijo in kanalizacijo Jezdarske in Kolodvorske ulice in Ulice ob železnici. Ugodno je rešil prošnjo I. mariborske tovarne pletenin za spremembo parcelacije ob Klavniški ulici. Na vogalu Gosposvetske in Strosmajerjeve ulice ter v Plinarniški ulici ob uvozu v mestno planino bodo odstranjeni tamkajšnji kostanji.

Konskripcijski urad dobi nove prostore

Mestni svetnik Hrastelj je poročal za 4. odsek. Ker so prostori za konskripcijski urad premajhni, se je mestna občina zanimala pri upravi Zadržnega doma v Slomškovi ulici, da bi se ji za ta urad prepustili njegovi prostori v I. nadstropju, v kateri je nekoč posloval OUZD. Mestni svet je pooblastil župana, da sklene z upravo Zadržnega doma primerno najemniško pogodbo, po kateri bi najemnina ne smela presegati 70.000 Din na leto.

Razne stvari

Oblastnemu odboru Jadranske straže se je podelila subvencija v znesku veseličnega davka za njene letošnje prireditve, za premovitev kapelice na Kalvariji pa je bilo določenih 2.500 Din.

Mariji Pogankovski je bil dovoljen nakup 90 kvadratnih metrov sveta za Pokojniškim zavodom za 75.000 Din. Pogankovka pa mora v enem letu zgraditi na tem prostoru trinadstropno stanovanjsko hišo.

Mestni svet je 7 od 8 prošilcev podelil go tilniško koncesijo ter izdal obrtno koncesijo trem avtoizvoščkom.

Razprava o kolektivni pogodbi z delavci mestnega podjetja je bila odgojena, ker vsa vprašanja, ki se imajo urediti z njo, še niso dokončno urejena. M.s. Hrastelj je še sporočil, da je elektrifikacija Sveteine dovršena in da se bo električni tok dobavljaj po splošnih dobavnih pogojih, nakar je bila seja zaključena.

Na tajni seji so obravnavali razne personalne zadeve.

Nova uredba o medicinskih fakultetah

Prosletni minister je podpisal novo uredbu o poslovanju medicinskih fakultet na naših univerzah. Uredba se v glavnem naslanja na dosedanje, prinaša pa tudi nekatere novosti, med katerimi so najvažnejše naslednje:

Medicinska fakulteta v Beogradu dobi oddelek za farmacijo in za vzgojo lekar-narjev. Doslej je imela tak oddelek samo filozofska fakulteta v Zagrebu.

Delokrog medicinskih fakultet je po uredbi razširjen tako, da bodo dobile pravice in naloge tudi medicinske akademije, ki jih doslej pri nas še ni.

Na novo se za raziskavanje in predavanje uvajajo naslednje stroke: nauk o nasledstvu, fonistrija, mineralne vode, rasna higiena, vojni strupeni plini in aeronavtična medicina. Za slušatelje medicine je predpisanih 33 glavnih in 20 postranskih predmetov. Med glavne predmete so na novo uvedeni: socialna medicina, nauk o vojnih strupih in zobarstvo. Neobvezni predmeti so poleg drugih: higiena deteta, nauk o nasledstvu, ortopedija, dečja kirurgija, fizikalna terapija, klinična rentgenologija, rasna higiena, vojna higiena itd.

kolikor jih pobirajo občine, pravilno predpisujejo in v redu uterjujejo.

Dunavska banovina šteje v 52 srezih 799 kmečkih in 17 mestnih občin. Z ustanovit-vijo banovinskih računovodij bo torej odprtih 52 novih uradniških mest. Za računovodjo se zahteva dovršena srednja šola, računovodski strokovni izpit in desetletna praksa v računski finančni stroki v kake državni ali samoupravni instituciji. V novem banovinskem proračunu je za plače in potne stroške računovodij že določen znesek 1.750.000 Din. Banska uprava se nada, da se bo ta razmeroma veliki izdatki dobro rentirali, ker se bodo po prizadevanju računovodij banovinske davščine bolj v redu plačevale.

Nadškof dr. Šarić in frančiškani

Poročali smo pred tedni, da nameravajo bosanski frančiškani začeti z izdajanjem lastnega cerkvenega političnega lista, ki naj bi bil nekaka protitvež proti enakemu glasilu nadškofa dr. Šarića. List bi se imenoval »Frančiškanski misijonir«. Nadškof dr. Šarić je preprečeval izdajanje tega lista z utemeljitvijo, da izdajajo slične časopise frančiškani na Hrvaškem. Baje je bosanske frančiškane pri tem še ovrknili, češ da doslej še noben bosanski frančiškan ni šel med misijonarje in da je zato izdajanje posebnega misijonskega lista nepotrebno.

»Srpski kulturni klub«

Zabeležili smo že, da je skupina beograjskih intelektualcev, na čelu jim znani vsučiliški profesor dr. Slobodan Jovanović, sklenila osnovati nepolitično organizacijo pod imenom »Srpski kulturni klub«. Kakor sedaj poročajo zagrebški listi, je notranje ministristvo že odobrilo klubova pravila in bo klub lahko začel delovati. Ustanovitelji so novinarjem obljubili, da jim bodo dali za javnost daljšo izjavo o namenih in ciljih svojih organizacije, katere osnovanje je vzbudilo v Beogradu in tudi drugod mnogo pozornosti.

Doba študij ostane nespremenjena. Na novem farmacevtskem odseku beograjske fakultete bo trajal študij osem semestrov.

Na novo se uvaja neke vrste dvojni doktorat, ker uredba predpisuje, da se lahko doktorski izpiti polagajo z disertacijo ali brez nje. Doslej so bili vsi izpiti brez disertacije. Čim je napravil zadnji izpit, je slušatelj medicine postal doktor. V splošnem pa so za vse izpite predpisani strožji pogoji. Absolventi medicine, ki so napravili doktorski izpit z disertacijo, bodo promovirani kakor doktorji drugih fakultet. Diploma bo izdana v latinskem jeziku.

Predpisi nove uredbe veljajo za medicince, ki se bodo vpisali od početka šolskega leta 1937/38 dalje. Dosedanji slušatelji lahko polagajo izpite po stari uredbi, vendar najdalje do 1. januarja 1943.

Volitve v bratovske skladnice

Beograd, 15. januarja. a. Minister za šume in rudnike je predpisal pravilnik za volitve v bratovske skladnice. Volitve slone na proporenem sistemu, tako da je omogočena udeležba tudi manjšinam, podrobnosti pa so, kakor pravi uradni komunikacije, določene in urejene v smislu predlogov zainteresiranih delavskih in nameštenskih organizacij. Pravilnik je zelo obširen in bo stopil v veljavo, ko bo razglašen v »Službenih novinah«.

Minister je obenem odredil, da se imajo volitve delegatov v bratovske skladnice izvršiti do konca februarja, volitve upravnih in nadzornih odborov krajevnih bratovskih skladnic do konca marca, one glavnih bratovskih skladnic pa do konca aprila t. l.

Napredovanja

Beograd, 15. januarja. AA. Napredovali so v 6. skupino administrativni uradnik Higieneskega zavoda v Ljubljani Avgust Vrinskele, tehnični višji pristav inspekcije dela v Ljubljani inž. Evgen Baraga, zdravstveni višji pristav šolske poliklinike v Ljubljani dr. Rajner Basin in zdravstveni višji pristav doma narodnega zdravlja v Mariboru dr. Valentin Varl.

Protižidovski izgedi na varšavski univerzi

Varšava, 15. januarja. AA. Na varšavskem vseučilišču kjer se v ponedeljek po šestih dneh prekinitev zopet pričela predavanja, so bili danes novi spopadi med poljskimi in židovskimi dijakli.

Snežni viharji v Rumuniji

Bukarešta, 15. januarja. AA. Po poročilih iz Dobruže, Bukovine in Moldave so tamkaj hudi snežni viharji. V obmejnih krajih proti Bolgarski so zameli 6 m vjeokli.

Vremenska napoved

Zemunska: Prevladovalo bo jasno vreme, ponekod jutranja megla, novo pooblačenje v severnih in zapadnih krajih in na primorju. Temperatura se bo v zapadnih krajih nekoliko dvignila, v ostalih predelih pa bo huda elana.

Zagrebška: Bolj oblačno in za spoznanje topleje, zlasti v zapadnih krajih države. Dunajska: V južnih Alpah snež.

Naši kraji in ljudje

Sneg je pobelil dravsko banovino Posledice suhe in norčave zime v naših krajih

Ljubljana, 15. januarja. Ali ste ga videli? Skoro smo že pozabili nanj, na prijazni mež drobnih snežink. Saj je tudi že daleč Miklavžovo, odkar smo zadnjič videli naša polja, pregrnjena s tanko belo preprogo.

Danes se je pa proti poldnevni pooblačilo že dolgo jasno nebo. V našo bližino je pritisnilo z morja toliko vlage, da jo je bilo dovolj za prvi letošnji sneg. Okrog 14. ure so zaplesale prve, prav drobne snežinke, proti večeru je bil snežni ples že veselejši. Drobn pršič je pokril zemljo dva prsta na debelo.

Sneg je legel na zamrzla tla, kar je za polja in jesenske posevke zelo povoljno. Razpoloženja za jake padavine seveda zaenkrat v naši bližini še ni — ali tudi januar se bo moral neke oddolžiti za svojo mero izpodnebnih pošilk. Višjim planinskim postojankam je današnji suh sneg vse-kakor znatno izboljšal smučišča. In če bodo morske sape vrgle k nam, v naše precej ohlajeno ozračje se običajno januarsko mero vlage, bomo dobili tudi v doline polno mero snega. V nasprotjem primeru bi hudo izsušena zemlja utrpela pomladni škodo.

Bela opojnost sredi zime bi bila tedaj vsakem pogledu zelo, zelo dobrodošla...

★

Opisali smo že posledice, ki jih utrpijo naši kraji zaradi pomanjkanja snega. V krajih, kjer se najbolj goji zimski sport, so doslej izostali običajni številni zimski gostje. Zaradi hude suše je jelo marsikdo primanjkovati vode. Mlini, ki so doslej pridno mleli noč in dan, zadnje tedne počivajo ali pa obratujejo le na male obroke. Kadar naberejo potrebno množino vode. Pogledati je samo treba Savo, ki je tako upadla, da niti ob poletni suši nismo vajeni tolikšnih otkov sredi struge. Marsikdo se izsušili vodnjaki. Iz Slovenskih goric nam poročajo, da je zlasti na bregovih pričelo

zmanjkovati vode in morajo ljudje ure daleč ponjo. Če bi sedanje vreme trajalo še dalje, bi menda presahnil vsi studenci. Tudi Mariborčani že dolgo ne pomnijo, da bi bilo dravsko korito tako suho kakor je zaradi letošnje suhe zime. Nad Mariborskim otkom ob znanem dravskem kolenu je voda tako plitka, da moreš po mestoma 12 do 15 cm debelem ledu do sredine struge. Tu je vsak dan polno dece, ki uživa v drsanju in veselju zimskega živčava.

V hribih pa so vse do preteklega četrtka uživali krasno solčno vreme. Tako je bilo toplo, da so se kmetje, ki so prišli po opravih v dolino, čudili, zakaj se je treba dolincem zavijati v suknje. Nora zima je prevrgla na glavo tudi stare kmečke postavice. Le redke so namreč zime, da bi imeli tudi pastirji dovolj opravka sredi januarja, kakor so ga imeli do včeraj, ko so pasli in uganjali na toplem solncu svoje norčavosti ter nabirali teloh in trobentice. Ne more se nad zimo pritožiti zelena bratovščina. Pod Jančami so pri erem samem lovskem pohodu podrl 9 »štukov« snjardi. Odkar je pritisnil mraz so pridobile na veljavi lisice, ki imajo letos prav čedno cenno. Razprtija med Rusijo in Nemčijo ima svoje dobre posledice pri nas. Nemške gospe ne dobivajo več krzna iz Sovjetske, zato pa je poskočila cena našim lisicam. Prejšnja leta so bile lisice kože po 100 do 150 Din, zdaj veljajo že okrog 300 Din. Zato pa so lovci tudi zapisali lisicam pogin. A zvitorepke si nič ne žele krasiti vratov nežnega spola. O tem sta se bridko prepričala v nedeljo dva lovski psa na Savi. Pri spopadu z lisico ju je razjarjena zvitorepka silovito oklala. Enemu je porizla uhlje, drugemu je za spomin raztrgala kožuh in odtrgala kos mesa. Lovčev veselje, če bo zima še bolj pritisnila Kožuhi lisic bodo še lepši in še bolj kosmati, vendar tako lepih eksemplarjev, kakor so jih imele zasavske in podkumanske lisice v hudi zimi 1929, menda ne bo spet kmalu. Takrat so šla lisčija krzna celo po 800 Din.

oddeli od ostalih kaznjencev. V trenutku, ko postane prost, ne sme imeti več stikov z ostalimi kaznjenci. Neposredno po amnestiji so izmenjali kaznenske uniforme in si našli civilne obleke. Ko je oproščen kaznjenc spet v svoji nekdanji obleki, se ji kar ne more privaditi. Ko obtipava samega sebe, se mu zdi, kakor da čuti pod prsti še vedno ono raskavo suknjo. Vseh 45 srečnikov je bilo na večer pred odhodom nastanjenih skupno v neki veliki sobi, kjer so lahko nemoteno dajali duška svojemu veselju, ne da bi se jim bilo treba bati raporta prihodnjega dne. Zadnja noč za temnimi zidovi...

Kaj pa z ostalimi...

Ko gredo ti srečniki skozi vrata kaznilnice, se misel nehoti zaustavi pri onih, ki jih ni dosegla amnestija. Oni ostanejo še nadalje tu; pokorili se bodo vse dotlej, dokler ne pride rešitev tudi zanje. Med njihovo pokoro pa se bo v starem tempu nadaljevalo vzposabljanje za oni veliki dan, ko se bodo tudi za njimi zaprla tako težka železna vrata...

Okrog 500 jih čaka tu na dan prostosti. Med tem pa sledijo spokorno in vdano udarcem kaznilniškega zvonca. Na vse zgodaj jih dvigne ta zvonec iz postelje, nato pa se obločje in umijejo. Po zaužitju zajtrku se sprehajajo dve uri po sve-

Sodba v kokainskem procesu Vsi obtoženci obsojeni — Proces se je končal popolnoma

Ljubljana, 15. januarja.

Razprava v kokainskem procesu je trajala pozno v noč. Na večernem zasedanju so govorili še vsi branitelji obtožencev in sicer: dr. Murko za Široka, dr. Brenc za Mauserja, dr. Peršin za Sveteta, dr. Smodej za Hladnika, dr. Ražem za Draga in Albino Čeferin in dr. Maček za Bizjaka, Burgerja in Kraševca. Vsi govorci so trajali le podrgno uro in vsi branitelji so za svoje varovanje predlagali oprostitev. Ob 20. se je senat umaknil k posvetovanju, s katerega se je proti pričakovanju vrnil že čez eno uro. Senat se je prepričal o krivdi vseh obtožencev in je obso-

zaradi zločinov obrtoma izvrševane prevare v smislu § 337. k.z. Pavla Široka na 1 leto in pol robije in na 3 letno izgubo častnih državljanских pravic, Josipa Mauserja pa na 1 leto in 2 meseca robije ter na 3 letno izgubo častnih državljanских pravic.

za prestopke prevare v smislu § 334. k.z. Martina Sveteta na 5 mesecev strogega zapor, 300 Din denarne kazni in na izgubo častnih državljanских pravic za dobo 2 let; za isti prestopke pa tudi Franca Hladnika na 1 leto strogega zapor, 480 Din denarne kazni in na izgubo častnih državljanских pravic za dobo 3 let.

Vsem tem obtožencem je bil v kazni všteti tudi ves pripor in preiskovalni zapor. Kot obtežilo okolnost je sodišče upoštevalo, da so vsi trije prevare v družbi in povzročili škodovalcem veliko škodo, pri Hladniku pa tudi okolnost, da je bil že večkrat prejšnjokrat na precej obsežne kazni. Kot olajšilo je sodišče upoštevalo vsaj delno priznanje obtožencev. Solidarno pa morajo povrniti tudi vso škodo oškodovanim Čeferinu in Vučniku.

Nadalje je sodišče spoznalo tudi krivdo vseh štirih obtožencev Draga in Albine Čeferina, Bizjaka, Burgerja in Kraševca za prestopke proti osebni varnosti in prostosti, ker so zvičajno izvalili Široka in Mauserja na Sangrad in jih imeli tam zaprte. Obsojilo je Draga Čeferina pogojno za dobo 3 let na 1 mesec strogega zapor in na plačilo povprečnine v znesku 500 Din, njegovo ženo Albino pa nepogojno na 2 meseca strogega zapor in na plačilo povprečnine v znesku 800 Din. Sodišče se je zanj prepričalo, da je možen edino ta logičen zaključek, da sta onadva kot edina prizadeta dala iniciati-

zem zraku pod nadzorstvom pazniškega osebja. Za tem gredo ali v delavnice ali na polje ali kamorkoli, kjer jih čaka delo. V teh delavnicah ne slišimo besed. Kaznjenci se pri delu ne smejo med seboj razgovarjati. Po kosilu imajo kratek odmor, po katerem se delo nadaljuje istotako brez besed in brez ugovora. Po večerji se oglasi spet isti zvonec, ki je vse zbudi iz spanja in ki jih zdaj kliče k počitku.

Ob nedeljah in praznikih

sprejme dopolne kaznjence kapelica, ki je zgrajena v vrsti ostalih objektov kaznilniškega poslopja. Popoldnevi ob nedeljah in praznikih so namenjeni počitku. Takrat čitajo kaznjenci pisma, ki so jih prejeli od svojih domačih ali od koga drugega in odgovarjajo nanje. Mnogi čitajo poučne knjige, ki so si jih izposodili v zavodovih knjižnic. Za telesno vzgojo pa skrbi naš znani telovadelec in najstarejši mariborski aktivni Sokol g. Miško Cizelj.

Paznik in kaznjenc: dva svetova

Med obema je prepad, oba sta navadno redkobesedna: prvi radi službe, drugi zaradi tega, ker ve, da ne sme preveč vpraševati. Paznik je tu, da določi kaznjencu delo in da ga pri delu nadzira. Pazniško osebje je podvrženo, osebno v zimskega časa, raznim obveznim predavanjem. Vzorno vodstvo in poveljstvo in v službi vestni pazniki so ponos mariborske moške kaznilnice, iz katere so pospremili 45 pomiloščenih kaznjencev, ki stopajo z veselim, a vendarle nekoliko nesigurnim korakom v novo življenje...

500 jih je ostalo v mariborski kaznilnici Le 45im je amnestija odprla vrata v svobodo

Maribor, 15. januarja.

Amnestija, čudodelna beseda. Marsikomu je zadrtelo srce ob njej, toda ne zlahka komu v taki meri kakor onim 45 kaznjencem, ki so se poslovlili morda za vedno od teh mrkih kaznilniških zidov, za katerimi je bilo prebitih dolgo let. Iz razgovora s temi »srečniki«, ki so postali deležni amnestije, smo povzeli nekaj zanimivosti, ki bodo nedvomno zanimale čitatelje.

45 jih je!

Veseli je odsevalo z njihovih obrazov. Mladi in stari, med njimi tudi taki, ki so pretežni del svojega življenja presedeli v ječi. Izmed vseh 45 nam je padla najprej v oči suhljata postava Makedonca Ristića. Vsa njegova življenjska pot je ena sama nepretrgana veriga raznih kazni. Tudi on je bil razigran in vesel kljub temu, da so minila že desetletja, odkar ni bil več doma. Bogve če bo Ristić našel še katerega izmed domačih v svoji rojstni hiši. Ta pomiloščen kaznjenc je eden izmed tistih redkih, ki delijo našo skupno domovino v dva dela, in sicer v Jugoslavijo in Srbijo, saj je rekel: »Sada idem iz Jugoslavije v Srbijo, gde su naši«. Na vprašanje, ali se bo še kdaj vrnil, je odgovoril nekam negotovo, da ne ve. Eden izmed ostalih, po imenu Radunković, pa je trdno prepričan, da se bo poboljšal. Dejal je: »Nikad više neću se vratiti!«

Za zidovi...

Iz daljšega razgovora s tem in drugim dobi človek jasno sliko ne samo o kaznjencih, temveč tudi o življenju, ki poteka za temi mrkimi zidovi brez izpremembe iz dneva v dan, iz meseca v mesec, iz leta v leto... Vsi kaznjenci so v kaznilnici zaposleni in je vsakemu določeno delo, ki mora biti v gotovem času izvršeno. Na

vsakogar, ki ga usoda zanese med te zidove, čaka tu zaposlitev, in to nepretrgano od ranega jutra do poznega večera. Ko gledaš to kopico ljudi, se vsiljuje vprašanje, kako se bodo ti ljudje znašli v življenju, ki ga danes prepleta brezposelnost in huda borba za skromen kosček kruha. Koliko se jih bo navzlic temu, da so se za temi zidovi navadili na disciplino in delo, spet izgubilo v vrtincih življenja in se spet vrnilo tja, odkoder so se zdaj poslovili. Med kaznjenci naletimo na vse mogoče ljudi najrazličnejših temperamentov in raznih poklicev. Tako imamo danes v kaznilniških prostorih razne delavnice, urejene z namenom, da vrnejo kaznjence po prestani kazni spokorne v življenje.

V delavnicah državne moške kaznilnice se gibljejo dan za dnem pridne in vedno kaj novega ustvarjajoče roke. Tu so zastopane vse obrti: čevljarji, mizarji, krojači, knjigovezi, ključavničarji in drugi. Za zapahi vladajo disciplina, red in snaga. Ker ima zavod tudi nekaj posestva, so določeni za to delo poljski delavci in vrtnarji. Star izrek, ki velja za mariborsko kaznilnico, je: »Pri Vrablu mora vsakdo delati!«

Za vse nepismene kaznjence so določene posebne ure za učenje čitanja in pisanja. Tudi petje in telovadba se gojita. Kako daleč gre skrb za to svojevrsno družino, ki jo je življenje pahnilo za mrke zidove, nam kaže tudi dejstvo, da je v zavodu ustanovljena posebna šola za neizučene obrtnike. Naša kaznilnica je torej res v pravi pomeni besede poboljševalnica in izobraževalnica za one, ki so zašli na kriva pota.

Zadnja noč za mrkimi zidovi...

Znano je, da se vsak kaznjenc po odsejanju kazni ali po amnestiji nemudno

vo za ugrabitvev in sta za sodelovanje nagovorila Bizjaka in Burgerja in da je Čeferinova žena tudi dejansko vodila način omejevanja svobode na gradu. Nepogojno je sodišče obsodilo kot glavnega sostorilca Maksa Bizjaka na 1 mesec in 15 dni zapor, kot pomagaca pa Stanislava Burgerja na 1 mesec strogega zapor pogojno za dobo 2 let, Ivana Kraševca pa na 14 dni zapor pogojno za dobo 1 leta.

V razlogih razsodbe je predsednik senata omenil, da bi prvi štirje obtoženci ne bili tako rafinirano in cenili načina prodaje in pogovora za sklenitev kupčije, če ne bi bili imeli namena prevarati Čeferina in Vučnika, tudi so si v obeh primerih na popolnoma isti način porazdelili in odigrali svoje vloge pri sklepanju kupčij. Vsi obtoženci in tudi državni tožilec so si pridržali zakoniti rok za premislek, ali bodo izrečeno razsodbo sprejeli, ali pa se bodo proti njej pritožili.

Okrog polnoči so nato jetniški pazniki spremlili prve štiri obtožence nazaj v zapore okrogne sodišče, občinstvo pa se je ob živih debatah in zelo zadovoljno nad razsodbo senata polagoma razšlo.

Anton Germek, vzor narodnega učitelja

Ježica, 16. januarja.

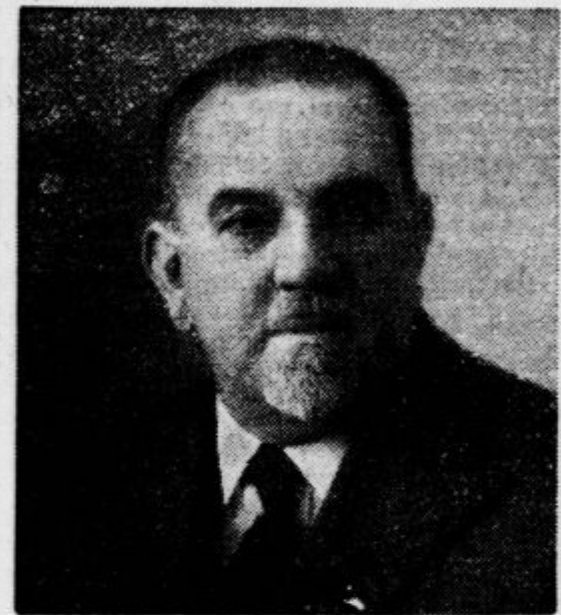
Naš odlični šolnik in kulturni delavec g. Anton Germek praznuje danes 60 letnico rojstva, 40 letnico učiteljevanja in 30 letnico sokolovanja. Osebnost nadvse skromen in tih se g. Germek uspešno uveljavlja na najrazličnejših toriščih nacionalnega javnega življenja.

Po rodu Ljubljančan je g. Germek že v rani mladosti uvidel nevarnost nemčurstva in se je pogumno udeleževal pohodov slovenskega dijaštva nasproti zagrizenim nemčurkim akademikom »Karnijolcem«. Prvo službo je nastopil 1896. v St. Lenartu nad Škofjo Loko, od tod je šel v Bukovico, kjer se je poročil z gospo Antonijo, rojeno Rakovčevno, in je z enorazrednice odšel v Soro. Vse proste ure je posvečal izobraževanju naroda, vodil je pevске zbornice, ustanavljal knjižnice, godbo, gasilce, kmetijsko, podružnico. V Sori je učiteljeval prav za časa znanega konflikta g. nadškofa Jegliča s sorskim župnikom Beretom in v času prvega navalaval klerikalizma na vollice. Tedaj se je tudi pričel zanj in za družino križev pot poli-

Je učinkovitejši

in popolnejši je sedaj Trilysin, ker mu je dodana posebna substanca, ki varuje teme in lase pred drobnimi, glivicami sličnimi organizmi. Nova biološka izkustva potrjujejo, da povzročajo te klice srbež, prhljaj in izpadanje las. To dejstvo je našlo takoj praktičen primer pri Trilysinu, ker Trilysin vedno vzporeja svoj korak z vedo. Trilysin je biološko sredstvo, ki hrani, krepi ter ohranja Vaše lase zdrave, odpravlja prhljaj ter preprečuje izpadanje las.

tičnih preganjanj, katerih dolgi vrstni red sega prav do naših dni. Tudi v Komendi so prežali nasprotniki naprednega učiteljstva na vsako njegovo kretnjo in pridno kovali izmišljene, organizirane pritožbe, dokler ni slab uspeh dr. Krekovega shoda povzročil, da je moral g. Germek v Krasno, dočim so mu ženo pustili v Komendi. Šele ostra interpelacija dr. Ravnharja v dunajskem parlamentu o teh čudnih razmerah na Kranjskem je šikano popravila. V Kranjski je deloval g. Germek 15 let, prebil je vojno v večnem strahu pred persekucijami zaradi suma srbofilstva in je skrival v opuščenem dimniku spise pokojnega omladinca Endlicherja.

Jeseni 1925 je prišel g. Germek na Ježico, kjer so ga sprejeli odprti rok in mu kmalu poverili vodilna mesta v nacionalnih organizacijah. Ko se je doobdoba vživel v delo in pokazal odlične uspehe, so tudi na Ježici idejni protivniki začeli z zlobnimi intrigami, ki niso prestale, dokler ni bil vrli nacionalni borec in skrbni vzgojitelj razrešen upraviteljskega mesta. To seveda ni potrolo g. Germeka niti malo. Jubilant posveča ves svoj prosti čas javnemu delu. Že od mladih nog je v prvih vrstah za stanovske pravice in je zlasti znan njegov odločen nastop ob priliki demonstracije 2000 učiteljskega za pravico ureditev prejemkov. Hoteč tudi v stanovski organizaciji podčrtati potrebo poudarka nacionalne in jugoslovenske državne zavesti, je osnoval »Edinstvo« in mu je predsedoval. Že zgodaj je dopisoval v napredno časopisje. Med drugim je pisal v »Slov. Narod« uvodne članke. Sploh je bil vedno najjačja opora naprednega časopisja in Vodnikove družbe. Politično se je dosledno držal Tavčar-Zerjavove črte in se modro uveljavljal na tem programu tudi v občinski upravi. Največ truda pa je poklonil Sokolu, kjer skrbi zlasti za njegov gmetni napredek. Spričo lepih uspehov mu članstvo poverja leto za letom mesto staroste in ga voli tudi v upravo ljubljanske župe. Upajmo, da bo zdravje temu trdnemu nacionalistu in neomajnemu naprednjaku tudi v naprej dopuščalo dovolj zdravja, da nadaljuje blagoslovljeno delo za kralja in narod.

Zdravo! Na mnoga leta!

Pri ljudeh visoke starosti, ki trpe na nerednem iztrebljanju, nudi često naravno Franz-Josefova grenčica, užita redno 3—4 žlice dnevno skozi 8 dni, zaželjeno čiščenje in s tem trajno olajšanje. Zahtevajte povsod Franz-Josefovo vodo!

(Ust. reg. S. št. 15. 485/35)

Ob desetletnici smrti Jovana Cvijića

Danes mine deset let, kar je prenehalo biti srce moza, ki je bil vse svoje življenje posvetil neutrudnemu študiju južnoslovenske zemlje. Plodna Vojvodina je rodila slavne Pupina, ponesele je z njim sloves naše domovine v široki svet sin kršne Like, učenjak Tesla. Razgibani svet, tolikanj privlačna zemlja Balkana je pa privezala nase, opajala z najrazličnejšimi zvoki svojega utripa in končno vzel vase utrjene pomorske ostanke velikega sina junaške Srbije — po vsem svetu priznanega geografa dr. Jovana Cvijića.

Dolga stoletja zatem, ko so bili naši davni predniki posedli južno-slovenske zemlje, se je v mirna naselja pradedov zaganjal neprestano val tujih osvajalcev. Krojili so usodo naše zemlje po svoje, se pulili za nje oblast ter skušali izvršiti individualno silo slovanskih plemen na jugu Evrope. Toda kljub večstoletnemu pritisku, in morda prav zato, se je odprna sila naših prednikov še bolj okrepila. Poseljeni na grudi, ki je iz roda v rod postajala za sosede zmerom bolj privlačna, so se tesno prilagodili njenim naravnim posebnostim in razvili v mejah Balkana izrazit tip življenjskih celic posameznih oblasti, ki so postale konec prejšnjega in še posebno v našem stoletju privlačno torišče proučevanja raznih gran moderne geografije.

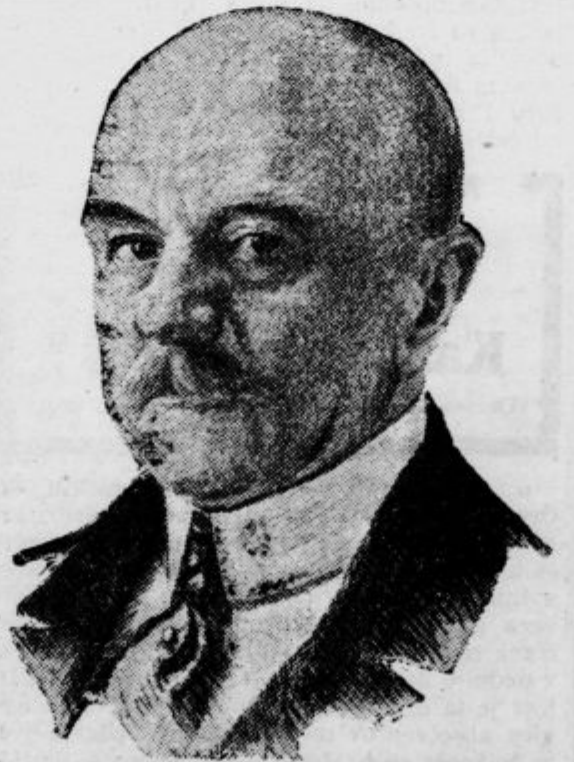
Prihajali so k nam tuji znanstveniki, tujerodne knjige so polnili bogati izsledki o naši zemlji in ljudeh. Kar je bilo naših znanstvenih mož, jih je gozila tajina, ker niso

naši oslombe v domačih univerzah. Ko so pa zrasle na Balkanu visoke šole, ki je z vstajenjem svobode dobila tudi Slovenija svoje znanstveno torišče, so se razveseljevali množili izsledki domačih geografjev. Prvi pa, ki je na tem področju začel v trdo ledino mogočno brazdo, je bil veliki tvorec naše geografije, pokojni dr. Jovan Cvijić.

Cvijić se je že v mladih letih bavil z zemljepisem Srbije in sosednih krajev. Posvečal je vedno največjo pažnjo geomorfološkim, hidrografskim in tektonskim problemom naše zemlje. Pozneje je napisal temeljite študije iz antropogeografije, iz etnografije in etniško psiholoških vprašanj, s čimer je mnogo prispeval k splošnemu razvoju geografske vede. Napisal je celo vrsto znanstvenih knjig, narodnostnih in zemljepisnih vprašanj z Balkana v domačih in tujih listih. V znanstvenem svetu je pa zaslovel s temeljito študijo o Krasu in njegovih naravnih pojavih. Povsem samostojni njegovi pogledi na ta izraziti tip naše zemlje so zbudili izredno zanimanje učenjakov, ki jih kraski svet leto za letom privablja k nam.

Ogromno je Cvijićevo delo in neprecenljivo so njegovi izsledki o življenju vasi v velikem delu Balkana. Kot profesor beograjske univerze je zbral okrog sebe mlade sodelavce, ki so se z veseljem lotili proučevanja o seliških srbeske zemlje, njih legi, zgradbah, prebivalstvu, telesnih in duševnih posebnostih prebivalcev, njih izvora, šegah, običajih in gospodarskem zanimanju. Nad 20 debelih knjig prikazuje izvrstne poglede v notranje življenje Balka-

na. Te podrobne študije je Cvijić zлил v temeljito delo o antropogeografiji Balkanskega polotoka, ki je tvorilo predmet njegovih predavanj tudi na pariški Sorboni in med vojno in ki je tudi izšlo najprej v francoskem jeziku.

Dragocene so Cvijićeve študije o gorovjih Balkana in njih medsebojni povezovanosti. Bil je prvi geograf, ki je dognal sledov ledne dobe in ugotovil jasno sliko ledenice na najvišjih gorovjih Balkanskega polotoka. Temeljito so njegova raziskava-

nja o sledovih velikega panonskega morja v severni Srbiji. V študijske svrhe je prepotoval vse dežele našega polotoka in se s posebno vneto zadržal več let zaporedoma po mnogo tednov v Stari Srbiji in Makedoniji. V svojem delu Osnove geografije in geologije Stare Srbije in Makedonije je Cvijić na objektivni način obdelal narodnostni spor makedonskih Slovanov ter si pridobil v svetu sloves nepristranskega znanstvenika. Kakor so za tuji svet temeljne važnosti Cvijićeve študije o notranjih selitvah med srbakim prebivalstvom, o ljudskih tipih na Balkanu in njih pibihiških posebnostih, prav tako je ogromne važnosti obširna njegova Geomorfologija, ki se lahko s ponosom postavi ob stran najboljšim tovrstnim delom v znanosti velikih narodov.

Po vojni se je Cvijićevo delo razširilo na vse pokrajine Jugoslavije. Zdel si je vzgojiti novih učencev, zakaj mlade njegove geografe iz predvojne dobe je večinoma pobral krvavi ples. Toda vedno bolj napredujoča bolezen, s katero se je veliki geograf boril vse svoje življenje, ga je ovirala zmerom bolj, dokler ni prenehalo biti srce znanstvenika, ki je bil za svoje zasluge ponovno odlikovan. Bil je predsednik Srbske akademije znanosti, častni doktor pariške Sorbonne, češke univerze, Prške akademije znanosti in znanstvenega društva. Jugoslovenske akademije znanosti v Zagrebu, častni in dopisni član geografskih društev v Amsterdamu, Berlinu, Zenevi, Londonu, Monakovem, Pragi, na Dunaju itd. Veliki pobornik jugoslovenske geografije je imel zlato kolajno geografskega združenja v Londonu, v Newyorku in Parizu. Jovan Cvijić je bil po izrednih spo-

sobnostih svojega uma in jedru telesne konstitucije izrazit tip našega dinarskega človeka. Krepek po duhu in telesu je s svojo pojavo predstavljal svež vrelac zajete energije in stalno aktivne prožnosti intelekta in duha.

Rodil se je pokojni Cvijić 12. decembra 1865. v Loznici v Podrinju. Po občini po rodu iz Hercegovine, je podedoval stasito postavu, po zelo inteligentni, a slabotni materi pa šibko zdravje. V Loznici je dovršil dvorazredno gimnazijo, naslednja dva razreda v Sabcu. V Beogradu je 1888. dovršil matematično prirodoslovno fakulteto. Po enem letu profesure na drugi beograjski gimnaziji je odšel na Dunaj, kjer je 1892. promoviral za doktorja geografije ni geologije. Leto pozneje je bil imenovan za profesorja na veliki šoli v Beogradu, kjer je 1894 tudi ustanovil geografski zavod. Povabljen je bil na praško vseučilišče za rednega profesorja fizične geografije. Toda Cvijić se pozivu ni odzval. V letih 1907 in 1908. je postal rektor beograjske univerze, 11 let pozneje je bil predsednik etnografske odbora naše delegacije na pariški mirovni konferenci. Po povratku v Beograd je bil zopet izvoljen za rektorja.

V poletju 1920. je bil Cvijić določen za predsednika naše plebiscitne komisije na Koroskem. Dne 5. julija 1920. je prisel s svojo soprogo in Jovanom Jovanovićem v Ljubljano. Dne 7. julija se je podal na Triglav, odkoder se je 12. julija spet vrnil v Ljubljano. Dva dni kasneje je odšel k Vrškemu jezeru na Koroskem, kjer je naporno delal pri pripravih za plebiscit. Z generalom Nedićem in kartografom Lazićem se je povzpel na ledenik Paserce. Tu ga je zajel snežni metež, in kakor že ne-

Danes ob 20³⁰h - SLOVANSKI VEČER - Tabor

Domače vesti

Somborska idila

Li ti poročajo o svojevistični aferi, ki se je zgodila v lepem Somboru, tam v Bački. Tudi mesto Sombor krije precejšen del svojih izdatkov z dohodki iz mestne užitnine. Te dni pa je mestni župan sprejel novinarje in jim povedal, da so odkrili veliko tihotapstvo z žganjem. Že dolgo časa so opazovali, da se v mestu popije desetkrat več žganja, kakor pa se ga zatrošarini. Uvedena preiskava je dognala, da je bil med omini, ki so na debelo tihotapili v mesto žganje in druge alkoholne pijače, tudi sam šef mestnega trošarinskega urada, ki je sedaj že nekaj tednov upokojen. On je član družbe, ki je lastnica nekakega somborskega hotela, pa je z vtihotapljenjo pijačo zalagal ta hotel. Župan je izjavil, da je uvedel proti njemu disciplinarno preiskavo.

Novinarji so nato obiskali seveda tudi obtožnega šefa trošarinskega urada. Ta je zavračal županove očitke in zatrnil, da mu o tej zadevi ni prav ničesar znanega. Zato celo pozdravlja županovo napoved, da bo postavljen pred disciplinsko sodišče, ker se bo potem pač izkazala resnica.

• Volitve častništva bokejske mornarice. Pod predsedstvom kotorskega mestnega načelnika so se vršile volitve častniškega zbora bokejske mornarice. Pri teh volitvah se volijo častniki od podamirala do poročnika in novozvoljeni častniški zbor določa »malega admirala«, ki zastopa narasčajočo starodavno viteško organizacijo pri njenih svečanostih, ki se vsako leto vršijo od 27. januarja do 8. februarja. Častniški zbor se voli vsako leto po starodavnem pravilniku. Sedanje volitve, pri katerih je bil za podamirala izvoljen Rudi Glunio, so bile 1.1128. po vrsti od ustanovitve bokejske mornarice, ki je najstarejša mornariško združenje v vsej Evropi. Za malega admirala je novozvoljeni častniški zbor določil dekca Tomislava Vijelića, ki bo 27. t. m. z mestnega stolpa po starem obredniku naznanil začetek 15-dnevnih slavnosti mornarice. Volitvam so prisostvovali zastopniki vseh občin Boke.

gmotnih težkočah se je družina krvo-dajalcev te naše postaje nekako razšla. Pod pritiskom finančnih prilik krvo-dajalcev poprej znižanih honorar je sedaj kljub skromnim kreditom zvišal na 250 din ter hočemo z ostalimi potrebnimi ukrepi spet vzpostaviti krvo-dajalsko organizacijo in realizirati to prepotrebno redno službo v bolnišnici. Zato vabimo povsem zdrave in krepke osebe, zlasti abstinence, da se javijo od 9. do 10. v ponedeljkih, sredah in petkih na I. kirurškem oddelku bolnišnice v svrhu preiskave, podpisave in izstavljenja legitimacij. Pripomniti pa je, da oddajanje krvi ni nikakrj poklic, niti stalna zaposlitev, ker je oddaja krvi pač možna tekot 4 tednov enkrat.

• Frankiranje dopisnic za Češkoslovaško. Poštna direkcija v Ljubljani je opazila, da pošiljatelji dopisnic in razglednic za Češkoslovaško še vedno nezaodno frankirajo. Zato opozarja vse zainteresirane na to, da pristojbina za dopisnice (razglednice) za Češkoslovaško ni znižana, temveč znaša 2 dinarja, kakor za vse ostalo inozemstvo razen za Italijo, Grčijo, Rumunijo in Turčijo. Za nezaodno plačane dopisnice morajo plačati naselovniki v Češkoslovaški dvakratno manjšo pristojbino.

• Če ni smuke, nam ostanejo pa izleti. Tako se moramo tolažiti letos, ko imamo sicer prijetno suho zimo, toda brez snega. Prejšnja leta, ko smo imeli pozimi dovolj snega je bilo človeku kar nekaj neudobno, če se je peljal v navadni civilni obleki z vlakom med množico smučarjev, letos je pa narobe. Ljudje čudno gledajo redke smučarje, ko se peljejo ob sobotah popoldan ali ob nedeljah jutraj na Gorenjski Saj človek kar verjeti ne more, da je letos smuka sploh mogoča, kar vidimo sneg samo daleč gori na planinah, pa še tam ga je bolj malo. Zato pa hodimo na izlete. Za nedeljske izlete je posebno prikladna Dolenjska s Polzevim in drugimi lepimi kraji. V nedeljo ob 10.30 bo v cerkvi pri Sv. Duhu na Polzevem zopet služba božja. S tem je ustrezno onim izletnikom, ki v Ljubljani ne morejo k maši, zlasti pa staršem, ki imajo šoloobvezne otroke.

Matineja Z. K. D.

Danes ob 14.15 v ELITNEM KINU MATICI

Življenje in viteštvo zgodnjega srednjega veka v veličastnem filmu

KRIŽARSKÉ VOJNE

10.000 sodelujočih, režija Cecil B. de Mille.

Matinejske cene din 3.50 in 5.50

Radi ogromne dolžine filma je začetek predstave točno ob 14.15.

• Socialno-gospodarska šola podružnice NSZ na Jesenicah in Javorniku. Danes ob 19. bo prvo predavanje socialno-gospodarske šole NSZ na Jesenicah in Javorniku. Predaval bo g. dr. Jože Mihelak o temi: »Uvod v narodno gospodarstvo«. Predavanje bo v veliki dvorani »Kazine« na Savi. Vstop prost! Vabljeni so vsi delavci in nameščenci z Jesenic, Javornika in okolice.

A.: S to osebo plešeš?
B.: Seveda, odkar uporablja Sanoped, nima več slabega duha po potu.
Enoletni učinek. — Zavitek din 8.— v lekarnah, drogerijah, parfumerijah.
Razpošilja Sanoped Ljubljana, Gospodstva 7.

• O transfuziji krvi razglasa uprava obče državne bolnišnice v Ljubljani: Nujno je svetovati, da v vseh primerih hude izgube krvi skupaj s ponesrečenecem pridejo v bolnico njegovi zdravi in krepki sorodniki, ki bi mu pomagali s svojo krvjo. Prav tako je zaželeno, kar je najceneje, da se tudi v primerih zastupljenja ali potrebe transfuzije iz drugih razlogov odzovejo sorodniki. Če bi ne bilo takih sorodnikov, seveda prekrbi bolnišnica dajalca krvi, ki ga pa mora plačati stranka. Le res revni bolnikom ga plača bolnišnica. V Beogradu se je pri obči državni bolnišnici ustanovil odtok za transfuzijo krvi. Prav silno organizacijo krvo-dajalske službe je ustanovil kirurški oddelk obče državne bolnišnice v Ljubljani že leta 1931 ter jo dovedel do popolnosti. Iz raznih vzrokov pri poslovanju, zlasti po

• Organizacija banovinskih zdravnikov dravske banovine bo imela redni občni zbor v nedeljo 17. t. m. ob 14. v Strukljevem hotelu v Ljubljani.

• Glavni dobitnik v znesku Din 100.000 pri četrtem žrebanju državne razredne loterije je zadela srečka št. 88.192. Srečka je bila kupljena v Ljubljani v menjalnici Reicher & Turk.

• Smrt zaščitnega borca za narodno osvobodjenje. V Knjaževcu je umrl Cedimir Pavlovič, upokojeni višji kapelnik, ki je bil znani četnik in četniški vojvoda v Južni Srbiji od leta 1908 do 1. 1912. Njegovo požrtvovanje in junaštvo je mnogo pripomoglo k osvoboditvi južnosrbskih krajev. Slika zaslužnega četnika je uvrščena v vojni albumu.

• Tatvina s Smartnem pri Slovenjgradu. Pisejo nam: Pri nas se vedno bolj množe tatvine. Dne 11. t. m. je bil okraden Gašper Franc, kovač v Smartnem. Ko je šel iz kovačnice k večerji med 8. in 9. uro, so mu tatovi odnesli iz stanovanja kovčeg, dve urici, nekaj obleke in ožogo. V kovčegu je imel svoje listine kakor delavski knjižici, svojo in valenca Mirka Gašperja, dva obrtna lista dvojce mojstrskih izpiseval, domovnico, krstni list, navedeno spravevalo, in še druge papirje. Prizadej je najbolj zaradi odnesenih listin ter proš vaskogar, ki bi katero listino kje videl, da mu jo vrne, odnosno sporoči najdbo za kar ga bo Gašper Franc primerno nagradil.

• Tovarna JOS. REICH spremlja mehko in skrobiljeno perilo v najlepšo izdelavo.

Pri razpokani koži, ozeblinah, lišajih in izpuščajih — čudovito deluje »OBLAKOVO KAMILČNO MAZILCO«!

• Mraz v Dalmaciji in Vojvodini. Zaradi močne burje se temperatura v Dalmaciji močno znižuje. Najhladnejša noč letošnje zime je bila v Splitu v četrtek, ko je temperatura zdrinila na 2 stopinji pod ničlo. S planinske koče na Vagnju pa so sporočili, da je znašal minimum temperatura 17, pri zavetišču prof. Giromete pa celo 21 stopinj pod ničlo. Ostra zima je zavladala tudi po otokih. Na Visu je znašala temperatura 3 stopanje pod ničlo, kar je velika redkost. V Novem Sadu je 8 stopinj pod ničlo, na Dunavu pa ni ledu, ker je pričelo vodovje v zadnjih dneh narasčati. V 24 urah se je vodovje zvišalo za 18 cm in je zdaj že nad normalo. Led pa se dela zaradi hudega mraza na Tisi in Dravi.

Lahko, normalno izpraznjenje pri zapelki, lenivosti črevesja. Vam omogočajo

ARTIN — DRAŽEJE DR. WANDERA
Dobivajo se v vseh lekarnah v skatlicah po 12 dražej Din 8.— in v vrečicah po 2 dražej Din 1.50

Oglaš. reg. pod št. B. 7724/34.

• Kmetje so nagnali župnika. V vasi Delilovcu pri Travniku je zaradi nekih pristojbin za cerkev in župnišče izbruhnil spor med župnikom Kovačičem in vaščani. Vaščani so iz vasi nagnali župnika z njegove kuharice vred, potem pa so cerkev in župnišče, iz katerega ni mogel župnik pobrati niti vseh svojih stvari, zaklenili. Iz Sarajeva je prispel v vaš odposlanec nadškofijskega ordinariata, da bi zadevo uredil, kmetje pa nočejo o sedanjem župniku ničesar več slišati.

Iz Ljubljane

• XVI. Slovanski večer JNAD »Jadrana« pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. bo drevi v vseh prostorih Sokolskega doma na Taboru. Oficialni sprejem se bo pričel ob pol 9. uri in se bo vršil od prihoda kraljevega zaslonika, ki je najavljen malo pred 9. uro. Prosimo cenjeno publiko, da pride v glavno dvorano ob napovedani uri, ker bodo vsa vrata med koncertnim delom večera zaprta. Prodaja vstopnic, rezerviranje lož in eventualne reklamacije danes ves dan v tajništvu društva: Tomanova 3. ali telefon 29-74.

• Družabni večer na Ježici. Nacionalna organizacija in spoštovatelj br. A. Gernika prireda danes, v soboto, ob 20 v Sokolskem domu pester pozdravni večer. Na sporedu je enodeljanka »Bajka«, petje, recitacija, godba Cimeranovega tria in ples. Brez vstopnine. Vabljeni vsi!

Vaš fotoaparati

zamenjate za Leico, Contax ali Rolleiflex najkvalitetnejše pri

Foto Touristu-Lojzu Šmucu
LJUBLJANA — Aleksandrova cesta 8.

• Kriza naše srednje šole. Profesorsko društvo priredi tretje svoje javno predavanje 20. t. m. ob 20. v dvorani OUZD pod naslovom: Kriza naše srednje šole. Predaval bo prof. Elbja Bojc. Vsakdo, ki pozna stanje današnje srednje šole v vseh treh tipih, ve dobro, da je tudi srednja šola potrebna pametne in korenite reforme, ustrežajoče sodobnemu času in razmeram kakor tudi pedagoškim in izobraževalnim normam. Zato je treba, da se o teh rečeh pogovorimo ter tako poistotimo izhoda iz sedanje stanja naše srednje šole. Vse kaže, da se silemljenje po reformi našega šolstva sploh blizu spoznanju po potrebi sinteze vrednot stare in nove šole, ki pa bo mogla priti le v znamenju močnejše učiteljske osebnosti in njegove zavestne kulture in vzgojne usmerjenosti. Treba bo najti organično zvezo med tradicijo in intelektualno in vzgojno skranjo v šolski praksi. Današnja srednja šola pa bo leha še na drugih ranah in hihah. Zlasti tip realne gimnazije je zašel nekam v slepo ulico, kar se čuti posebno v večjih mestih, kakor je Ljubljana, kjer so razredi narasli po številu paralel na trikratno, štirikratno mero nad normalen zavod. Iz tega ne sledi le stiska za prostor, ampak prihaja v zagato tudi šolsko delo samo, ki s profesorji vred močno trpi. Elitizacija srednje šole je zanj edina rešitev, ako nečemo, da dalje kvaliteto pada pod nivo tradicijske gimnazije, kar posebno občutita tudi univerza in naša kultura sploh. O vsem tem in drugem bo govora na tem večeru Profesorskega društva. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor

Matineja kina Sloge
Cene 3.50 in 5.50 din
GRETA GARBO
v prekrasni drami
Kakšno me želiš?
Danes ob 14.15 uri in jutri ob 11. dop.

• Absolventi mojstrskih delovodskih šol. Organizacija praktičnih tehnikov, ki združuje od leta 1935, dalje vse absolvente mojstrskih delovodskih šol na tehniški srednji šoli v Ljubljani ter po priključitvi (1936) podsestva gradbenih poslovdij in risarjev tudi član tega, bo imela svoj 12. redni občni zbor v nedeljo 24. januarja ob 9. v dvorani OUZD.

Ker je ta organizacija danes edina predstavnica absolventov mojstrskih delovodskih šol, je dolžnost vseh absolventov, članov in nečlanov, da se obnega zbora polnoštevilno udeležijo. Posebno velja to za absolvente gradbenih delovodskih šol, ki naj sporoče organizaciji svoj naslov, da jim pošlje v njih lastnem interesu povabila. — Organizacija priredi v četrtek 21. t. m. ob 20. v predavalnici elektro-tehniškega inštituta univerze (Aškerčeva cesta) predavanje: »Zgradba vodnih central«. Predaval bo univ. prof. dr. A. Kral.

JNAD Jadran nacionalni javnosti

XVI. »Slovanski večer«, ki ga priredi JNAD »Jadrana« pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II., se bo vršil nočjo kot najelitnejša prireditev te sezone v vseh prostorih Sokolskega doma na Taboru. Edina prireditev jugoslovenskih naprednih akademikov bo gotovo združila goste iz vse dravske banovine, ki odobravajo naše delo in nam ob vsaki, tudi najtežji priliki stoji ob strani. Nacionalna omladina, zavedajoča se težkega dela, ki jo čaka pri zgraditvi konsolidirane in močne Jugoslavije po zamislih in načrtih blagopokojnega Kralja — Viteza, bo vložila vse svoje mladosti, da bo pripomogla k realizaciji osnovanja velike in trdne Jugoslavije od Triglava do Črnega morja. Zdržno s starejšo generacijo, ki je postavljala in postavila temelje naši domovini, z generacijo, ki ji je vsaka ped naše domovine najsvetejša, bo jugoslovenski mladi nacionalni kader dokumentiral svojo neomajno voljo doseči svoj višji cilj in se zanj boriti do zadnje kaplje krvi.

Razumevanje težej naprednega akademskoga društva »Jadrana« na najvišjem mestu nam je v največji dokaz odobravanja našega dela, v priznanje naših pravih poti in v bodrilo za nadaljnje delovanje.

Našemu vzvišenemu pokrovitelju Nj. Vel. kralju Petru II. pa jugoslovenska nacionalna mladina, združena pod okriljem JNAD »Jadrana«, svečano zagotavlja, da ne bo nikdar — pa naj bodo prilike še tako težke niti za korak odstopila od svojega svetega in svetlega prepričanja; zagotavlja, da bo znala nasproti vsakemu rušitelju miru v državi — kakršnegakoli političnega prepričanja — postopati kot s sovražnikom Jugoslavije, za katere dobrobit je vsak hip pripravljena žrtvovati svoje življenje.

• Najslavnejši ruski pianist in eden največjih pianistov sedanje dobe sploh, Alek. an. der Borovski koncertira v petek 22. t. m. v veliki filharmonijski dvorani, Glasbena Matica ljubljanska, ki priredi ta koncert, opozarja svo našo koncertno publiko na izredno priliko in vabi k obilnemu posetu. Na sporedu so dela Scharifja, Bacha, Liszta, Sandhya, Smelane, Prokofjeva, Stravinskega in Murskega. Velik program, vreden velikega mojstra. Prodaja vstopnic od ponedeljka dalje v knjigarni Glasbene Matice.

V restavraciji EMONA

nastopa od danes naprej priznana ruska kapela »JAR«, ki uživa sloves najboljšega tovrstnega orkestra.

• Filozofsko društvo bo imelo drevi ob 18. v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi svoje četrti predavanje. — Predaval bo vseučilski profesor dr. Rihard Zupančič o temi: Determinizem in fizikalna slika sveta. K zanimivemu predavanju so vabljeni vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

• XII. poljudno-znanstveno predavanje Prirodoslovnega društva. Predaval bo g. dr. J. Olujč. O. F. M. o primeru razvoja živalskih vrst v dalmatinskem terclaru. Predavanje bo v torek 19. t. m. ob 18. uri v predavalnici Mineraloškega inštituta univerze (priključje, glavni vhod Kongresni trg). Vstopnina 4 in 2 Din.

Darilo za vsako priliko za Din 20.—

in to:
1 kom toaletnega mila; 1 kom mila za britje; 1 steklenico kolonske vode; 1 kom zobne kreme; 1 kom glavnik; 1 kom vase-lin; 1 kom šampon; 1 zobno ščetko
Vpsoljite v znamenja ali po položnicah št. 13235 na naš naslov in mi Vam pošto obratno franco pošljemo

Se priporoča

Foto-parfumerija in galanterija
LOJZE ŠMUC
LJUBLJANA — Aleksandrova cesta 8.

• Sentjakobski gledališki oder potrebuje sulterja ali sultezo. Interesenti naj se javijo pisмено, ali pa naj se zglašajo osebno na Sentjakobskem gledališkem oderu v Mestnem domu zvečer ob 20. ure. dolje, kjer dobe vse potrebne podatke.

• V društvu »Soča« bo predaval danes ob 20.30 v salonu »Zvezde« mestni svetnik g. dr. Mis Franta o izbranih poglavjih iz epidemiologije. Povedal bo o zgodovini proučevanja infekcijskih bolezni, njih povzročiteljih in prenašanju na okolico. Skušal bo nazorno predložiti vse preventivne mere, ki jih pozna moderna veda o epidemiologiji. Sočani, prijatelji in vsi somišljeni so vjudno vabljeni, da se polnoštevilno udeležijo tega poučnega in koristnega zdravstvenega predavanja priznanega strokovnjaka. Vstop vsem prost in vsi dobrodošli.

• Podmladek JS na I. drž. realni gimnaziji bo imel jutri v Kazini svoje tradicionalno akademijo z izbranimi spredom. Čisti občitek je namenjen za izlet dijakov na morje. Začetek ob 16.30. Po sporedu ples. Ronny, buffet. Vabljeni!

• Jugoslovenski Touring klub, podružnica Ljubljana, obvešča člane, da bo redni letni občni zbor 16. februarja. Kral in čas bosta pravočasno objavljena.

Založba »Modra ptica«

v Ljubljani obvešča vse zainteresirane, da je izšel I. del WELLSOVE:

SVETOVNE ZGODOVINE.

Naroča se pri založbi »Modri ptice« v Ljubljani, Cesta 29. oktobra (Rimska cesta) št. 1/1. nadstropje — dobi se pa tudi lahko v knjigarnah.

• Umrla je v ljubljanski bolnišnici gospa Greta Pokornova, soproga inženjerja in mati dveh, že omenjenih hčera. Pogreb ugledne pokojnice bo jutri ob 16. izpred bolnišnice mrtvašnice. Blag je spomin, prizadetim družinam naše iskreno sožalje!

• Mladinski koncert, ki bo jutrišnje nedelje ob pol 16. v dvorani bežigradske narodne šole in ga bodo, izvajali gojenci Glasbene šole iz Kranja, bo ponoven dokaz prave glasbene vzgoje, ki a svojo omlotnost dosega že pri najmlajših nadpovprečno višino glasbene reprodukcije. Mladinski pevski zbor in orkester kranjske Glasbene šole katerima je pokojni skladatelj prof. E. Adamič poklonil dve svoji izmed najboljših mladinskih skladb, kantati »Bajka« in »Kresnice« ter »Otroško suito«, ki sta bili že večkrat izvajani v njegovo največje zadovoljstvo je skladatelj uvrstil med najboljše zbere v naši državi. Istega mnenja so tudi drugi naši priznani glasbeniki in kritiki. Nadalje nam predstavi Glasbena šola še svoj godalni kvartet, solista na gosli na klavirski harmoniki, ter kot posebno atrakcijo »zbor mladih harmonikarjev, ki igrajo vsi na klavirskih harmonikah. Po vsem omenjenem bo nudila publiki pravedno mnogo zdravega glasbenega užitka in plemenite zabave, ter jo je treba vsemu glasbo ljubčemu občinstvu le najtopleje priporočiti.

KINO MATICA

izvirno rusko sovjetski film

CIGANSKA POSTAVA
V gl. vlogi LELA ČERNAJA

TEL. 27-30 SLOGA

Najlepša šlageropereta s slavno
JEANETTE MAC DONALD
ROSE MARIE

TEL. 27-30 UNION

Vasoligra humorja in čarobnega petja

INTERMEZZO

TRESI RUDOLPH — ALBRECHT SCHONHALS

Predstave ob 16.19.21.23.25.27.29.31.

• V kapeli starokatoliške cerkve na Gosposvetski cesti št. 9. ne bo jutri v nedeljo službe božje, kar ima g. župnik Lavrine v Mariboru slovesno cerkevno opravilo.

• Matineja ZKD, Danes in jutri predvaja Zveza kulturnih društev čudo filmske tehnike in režije — »Križarske vojne«. Čudo filmske tehnike pravimo, ker je poleg prominentnih glavnih igralcev sodelovalo nad 10.000 statetov in kar je požrilo to čudo dve leti truda in dva milijona dolarjev stroškov. Film »Križarske vojne« je veran odraz najburnejšega poglavlja svetovne zgodovine, ko je vazala vse krščanske evropske narode ena sama misel — osvoboditi; Sveto deželo izpod jarma sultana Saladina. Prikazano je življenje in običaji tiste dobe, vtešstvo in romantična zgodnja srednjega veka življenje na dvoru angleškega kralja Riharda Levjestrčnega. Prikazana je tretja in največja križarska vojna, vsi njeni uspehi in neuspehi. Mojster režije, slavni Cecil B. de Mille, je znal obrzati napetost dejanja od začetka do konca. Ker je film »Križarske vojne« podan kot izčisti izraz preteklega junaške dobe, ga pričamo posebno nešemu dijakstvu, da si ga ogleda. Užitek pa mora ta film nuditi vsakomur! Predstave v Elitnem kinu Matici danes ob 14.15 in v nedeljo ob 10.30 in opozarjamo cenjeno občinstvo, da se zaradi ogromne dolžine filma začne predstave točno ob d. ločeni uri! Matinejske cene Din 3.50 in 5.50.

• Upravičena pritožba in prošnja. V učilnicah ženske realne gimnazije-leice na Blewajsovi cesti je bilo občno mizro že pred božičnimi počitnicami, po počitnicah pa je pritisnil nevaren mraz, ki se stopnjuje od dneva do dneva in je povzročil, da je moralo že nekaj dijakinj zaradi prehlada ostati doma. Skrbni starši so po pritožbah svojih hčera na zavodu in drugod povpraševali, kaj je vzrok velikemu in tudi nevarnemu nedostaku, ter slišali pri tem marsikaj. Tako n. pr., da so napravile centralne kurjave pokvarjene, da so potrebna temeljita in dolgotrajna popravila, da ni rešeno vprašanje kreditov, ker se nekateri razredi vzdržijo iz državnih, drugi pa iz mestnih sredstev, itd. Bilo kakor bilo, položaj je neznozen, zakaj v učilnicah je zjutraj maksimalna temperatura komaj 12 stopinj, ob 10. pa pade že na 10 stopinj. Nujno je treba nekaj ukreniti, da ne bo trpel pouk in, kar je še posebno važno, da ne bo v nevarnosti zdravje mladine in učiteljev.

DANES in vsako soboto

v restavraciji grand hotela »UNION«

KONCERT

brez vstopnine

Igra salon. ork. voj. godbe.

• V opozorilo. V zvezi z revizijo poslovanja mestnih uradov po banški upravi se širijo o meni razne lažne vesti. Opozarjamo, da bom vložil tožbo proti vsakomur, kdo bi širil take vesti. Ljubljana, 15. januarja 1937. Dr. Anton Kodre, višji mestni svetnik

• Mestna elektrarna sporoča, da bo električni tok jutri v nedeljo zaradi nujnih del na omrežju za Spodnjo in Zgornjo Sisko, Dravje, Trato, St. Vid, Vižmarje, Podutik in Dolnice odklonjen od 7.15 do 11.

• Za en večer v prijetne stare čase povede svoje posnetike današnja prireditelj ljubljanskih obrtnikov. Vsakdo, kdor je že bil na obrtniškem plesu, ne more pozabiti vesele in prijetne družabnosti, zato tudi danes ne sme manjkati. Zmerne cene, izborna postrežba in solidnost publike so priznane prednosti te prireditve. Vljudno Vas vabimo torej nočjo na obrtniški ples v Kazino.

• Dar. Sekcija podmladka pri dravskem banovinskem odboru RK se najskrenejše zahvaljuje za 1000 Din, ki jih je poklonil Rotary klub za ferijske kolonije

7. Jesenjo

• Zvočni kino Radjo predvaja danes in jutri ob 8. zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) velfilm »Ti si moja sreča« (Moja pesem — moje življenje) s svetovnim tenorjem B. Gigijem v gl. vlogi. Med dodatki domači kulturni film in Paramountov svočni tehnik. — Sledi velfilm »Poslednji akord«.

12. Ptuj

• Kino Ptuj. V soboto in nedeljo »Al. letina«.

Stetokrat prej na njegovih znanstvenih potovanjih, ga je znova napadla bolezen. Odsel je v Celovec, nato pa na Dunaj, kasneje v Karlove Vari. Bil je tudi v Podolskem sanatoriju v Pragi, odkoder se je znatno okrepljen vrnil v Beograd in se spet posvetil intenzivnemu znanstvenemu delu na univerzi.

Leta 1924. je bil Cvijić ponovno v Karlovih Varih, nato je predsedoval prvemu kongresu slovanskih geografov in etnografov v Pragi. Leta 1925. ga je pozvala pariška Sorbonna, kjer je predaval o svojih izsledkih o kraškem fencmenu. Tu ga je bolezen znova napadla, kljub temu je potoval v znanstvene svrhe po južnozpadni Franciji.

Povrnil se je v Beograd, odkoder je moral znova na lečenje v Karlove Vari. Pomladi 1926. se je Cvijićovo zdravstveno stanje spet poslabšalo. Šest tednov je ležal v postelji in dokončaval obenem drugi del svoje izvrstne Geomorfologije. Jesen je zdržljala zdravje učenjaka še bolj in zdravniški konsilij, v katerem je bil tudi sedanji kraljevski namestnik dr. Stanković, je bil v skrb za učenjakovo življenje.

Tretjega dne pravoslavne božice 1. 1927. je pozvonilo na hišnih vratih Cvijićevega doma. Adjutant Nj. Vel. kralja je izrazil željo kralja Aleksandra, da obišče obolelega učenjaka. Visoki poset je bil razveselil in ohrabil Cvijića. Kralj ki je bolnega učenjaka že večkrat v prejšnjih letih posetil, se je ljubeznivo razgovarjal z njim in izrazil željo, da se ga vsak dan

telefonično obvesti o bolnikovem stanju. Pozval je tudi z Dunaja specialista, profesorja dr. Wenkebacha. »Kralj Aleksander je zelo bister in pameten človek, ki mnogo zna in čita. Čita mnogo več kot naši ljudje, sluti čita z razumevanjem in razgovarja o prečitnem, in to ne samo o običih temveč tudi o povsem strokovnih stvareh, kakor so naše geomorfološke... je dejal Cvijić po odhodu visokega gosta.

V jutru 16. januarja 1927. se je bolnik sunkoma prebudil, skočil pokoncu, razširil roke in z grozo vzklíknil soprogi: »Ljuba, kakšne strašne sanje sem imel!« Sledil je ponovno srčni napad. Bolnik je omahnil na blazino. Gospa je kriknila, prišel je domači zdravnik, toda vsaka pomoč je bila zaman. Veliki znanstvenik je nenadno izdihnil za srčno paralizo.

Prestolnica mu je priredila veličasten pogreb na državne stroške. Deset let je minilo od takrat, veliki tvorec naše geografije pa je zapustil učencem in vsemu znanstvenemu svetu bogate plodove svojega dela v knjigah, ki bodo še poznom rodovom pričale o velikem duhu našega človeka. Jo van Cvijić je pokazal mladim rodovom pot, po kateri naj z neutrudno ljubeznijo do rodne grude odkrivajo sadove domače geografije. Bogato klasje najrazličnejšega gradiva o povezanosti naše zemlje in ljudi pod prostornim obzorjem Balkana se čaka pridnih rok, da dvignejo zaklade našega domoviniznanstva po svetlih vzorih velikega orača.

Iz Celja

e— Na Bogojavljenje v torek 19. t. m. bo pravoslavna služba boja v cerkvi sv. Save ob 8.30. svečana blagoslovitev vode pa bo 9.30. V ponedeljek 18. in torek 19. t. m. popoldne bo blagoslovitev stanovarjev pravoslavni vernikov. — Starokatoliška služba boja odpade jutri zaradi cerkvene slovesnosti v Mariboru.

e— Knjigovodsko predavanje. Trgovsko društvo v Celju bo priredilo v četrtek 21. t. m. ob 20.30 v Obrtnem domu predavanje o kartotečnem kopirnem knjigovodstvu. Predavatelj bo prišel iz Ljubljane. Ta moderni sistem knjigovodstva se bo predvajal tudi praktično.

e— Moštrski izpit so napravili pri Okrožnem odboru obrtniških združenj v Celju kandidati: steklar Ivan Rezar iz Leskova pri Celju, tapetar in dekorator Rajko Nikolič iz Celja ter krojača Alojz Kovčič iz Celja in Ivan Reš iz Gornje Radgane. Čestitamo!

e— Šahovska tekma. Jutri bo igral šahovski klub Lovšin iz Ljubljane dopoldne in popoldne v gostilni »Amerika« na Sp. Hudinji prijateljsko tekmo s šahovskim klubom Gaberjem. Prijatelji šahovske igre vabljeni!

e— Blagosloavljanje domov. Prejeli smo: Po nekaterih župnijah je prelepa navada, da prihaja župnik pred Tremi kralji blagosloviti hiše. Tako je bilo leto za leto, letos pa čujemo, da po nekaterih župnijah niso hodili kropiti. Ljudje si to različno tolmačijo. Nekateri pravijo, da je to ugodno znamenje, da lanske blagoslov držijo več let, drugi trdijo, da se kar pozna, da ni več vera v nevarnosti. Odločno pa protestiramo proti vsem, ki trdijo, da so se župniki tako zamerili ob priliki zadnjih občinskih volitev, da se boje, da bi našli premočno vrat zaprti ali bi pa slišali kako ne ljubo od gospodarjev. Tega že zaradi tega ne moremo verjeti, ker so bile volitve povsod svobodne in se ni nikjer motilo mirno sožitje, najmanj pa med župniščem in verniki.

e— Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 vefilm »Duše pod bičem« v Lido Baarovo in zvočni tehnik.

KINO METROPOL, prinaša danes ob 18.15 in 20.30 »KONFETI« (Leo Slezak-Hans Moser). Matineja ob 16. uri »ARENA KRVI IN LJUBEZNIA«.

Iz Maribora

a— Društvo jugoslovenskih akademikov v Mariboru se najskrajneje zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspehu 16. akademskega plesa; zlasti pa se zahvaljujejo tistim, ki so bili v Mariboru: Berdaj M., Clotier Benoit (Gornja Radgona), Crippa Julij, Čeboklj Josip, Gulezlj Adalbert, Hausmaninger K., Hartinger & drug. Jaš in Lesjak. Jemec Janko, Julio Meini, Lesna trgovina »Drava«, Margot, Mlej Josip, Oset Mijo, Pfirmer R., Pisanec, Podravski industrija, Rakusa. Rosenberg Josip, Sax Hinko, Schober Fr. Tih, Willeczil Ana, Wogner Herman.

a— Maribor v boju proti prahu. Zaradi prahu po ulicah opozarja predstojništvo mestne policije vse vozače motornih vozil, da strogo upoštevajo predpise glede brzine vožnje z motornimi vozili in zmanjšajo brzino istih na minimum, da na ta način preprečijo prekomerno dviganje cestnega prahu. Po možnosti naj tudi preusmerijo vožnjo tako, da bodo čim manj uporabljali Maistrovo, Gregorčičovo in Tattenbachovo ulico ter del Koroske ceste od Glavnega trga do Strossmajerjeve ulice.

a— Smrt štiriletnega dekletca od vrele vode. V peščenem vrhu pri Sv. Antonu v Slov. goricah sta se igrala v kuhinji pri posestniku Antonu Omulecu petletni sinček Franček in štiriletna hčerka Elza. Ko je šla mati krmiti svinje, se je Franček približal štedilniku, na katerem sta bila dva lonca z vrelo vodo, ter zgrabil za lonec. Lonec pa se je prevrgel in vrelo voda se je razlila po sestrici, ki je dobila smrtonosne opekline, ki jim je včeraj podlegla v mariborski splošni bolnišnici. Orožniki so očeta in mater ovadili državnemu tožilstvu zaradi malomarnega nadziranja otrok.

a— Sodni odmevi velikega košarskega vroma. Mali kazenski senat je včeraj obsodil 32 letnega Franca Komendo, ki je 18. septembra udril v trgovino Josip Punc v Košakih ter odnesel raznega blaga v vrednosti 17.065 din. na leto robije ter na izgubo častnih državljanov pravic za dobo dveh let.

Iz Tržiča

e— Tržiška podružnica SPD ima svoj 29. redni letni občni zbor v soboto 30. t. m. ob pol 2. v hotelu »Postoj« v naslednjim dnevnim redom: ugotovitev sklepčnosti in čitanje zapisnikov zadnjega rednega ter izrednega občnega zbora, presoja delovanja po odobrih poročilih, poročila preglednikov, prevzem planinskega doma in potrditev posejila, volitve 2. odbornikov, 2. odbornikov namestnikov, 1. preglednika-namestnika in 3. delegatov, slušnost. Če zborovanje ne bi bilo sklepno, bo drugi občni zbor pol ure pozneje sklical ob vsakem številu zborovalcev.

e— Kino predvaja danes in jutri krasen vefilm »Nataša« (Moskovske noči).

Iz Litije

„LIPA“ — LITIJA PLES

17. I. 1937. Vabljeni!

Iz življenja na dežel

RIBNICA. Sokolski zvočni kino predvaja drevo ob 20. in jutri ob 16. in 20. veliki zvočni film »Črne rože«. Za dodatke Paramountov zvočni tehnik in domač kulturni film.

SEVNICA. Zvočni kino predvaja danes in jutri senzacionalni film »Zmaga srca« (Zmagovalci oceana) z običajnimi dodatki.

ZABNICA. Pod okriljem ZKD priredi narodna čitalnica v Zabnici jutri v nedeljo ob 15. uri skiptično predavanje »Vzpon na Mt. Blanc«. Predaval bo predavatelj ZKD g. dr. Reya Ostcar.

Ivo Berčič †

Škofja Loka, 15. januarja. Zavrtna bolezen je položila na mrtvaški oler enega izmed najdelnejših in najposrebnijših nacionalnih delavcev, sodnega uradnika g. Ivo Berčiča tik pred njegovim 30. rojstnim dnem. S pokojnikom lega v grob eden izmed najpopularnijših škofojločanov, kajti skoro ni človeka, ki ne bi imel kdaj z njim opravka.

Kdor je imel priložnost gledati v njegovo delavnico, kjer so se kopičile na pisalni mizi kope papirjev, ta vé, da je bil g. Berčič izredno delaven. Kot dober tovariš na sodišču, skrben oče družinici, uvaževan svetovalec ljudstvu, prijatelj resnice in pravice, in pri vsem tem dobrega srca, si je pridobil mnogo prijateljev in spoštovalcev. Zaposlen z nestrastnim in akti je našel se vedno dovolj časa za delo med narodom, zlasti pri Sokolu, kjer je bil voditelj, telovadez, režiser, igralce, tajnik, voditelj nogometnega odseka in član društvene uprave in tehnične odbora. Berčičovo ime je hvalježno zapisano pri Rdečem križu, Jadranski straži, strelski družini, Narodni odbrani in bogve kaj še, saj je pokojnik tudi pri njih marljivo deloval kot član ali funkcionar. Kot borec za jugoslovensko misel se je uveljavljal tudi na političnem področju. Pomagal je organizirati kot sreski politični tajnik nacionalne postojanke po vsem škofojloškem srezu. Posebno je bil delaven pri volitvah škofojloškega občinskega odbora v letu 1933, ko je zasedel župansko mesto notar g. Stevo Šink.

Zdaj je njegova življenjska pot mnogo prežgoda zaključena. Nič več ne bomo deležni njegovega humorja in ne bo nas več izpodbujal. Berčičovo ime pa bo ohranjeno v naših vrstah v najčastnejšem spominu! Bil je prvak ideje, ki ji je žrtvoval vse svoje delo in vse svoje življenje! Globoko žalujemo in svoje soprogi, sinu Branku in hčerki Marijetici naše najgloblje sožalje. Na poslednji poti ga bomo spremljali polnočestvilo v nedeljo ob 16. izpred hiše žalosti na Mestnem trgu.

„Kdor pade, se bo spet pobral“

V »Jutru« smo 8. t. m. objavili pod zaglavjem »Kdor pade, se bo spet pobral«, članek o cestnih razmerah v kranskem srezu. Sedaj tehnična oddelka sreskega načelstva v Kranju g. inž. Emmer nas je naprosil za naslednje pojasnilo:

»Trditve, da sem rabil nasproti bivšemu stratiškemu županu g. Križnarju besede: »Kdor pade, se bo pobral«, niso resnične. ker z g. Križnarjem sploh nisem govoril glede poldneve na gastejskem klanecu. G. Križnar sam mi s pismom od 8. t. m. potrjuje, da omenjenih besed ni nikomur navedel kot svojo izjavo. Glede druge navedbe v članku, da so ceste v kranskem srezu slabe, pa pripominjam le to, da sem si doslej domisljal da imam državne ceste v najboljšem redu, ker sem prejel že precej zahvalnih pism od strani Avtokluba in Motokluba.

Prehajam slednjič na nesrečo samo. Nesreča se je zgodila na praznik Treh kraljev popoldne. Ugotavljam, da je bilo dopoldne deževno in da se je popoldne napravila na gastejskem klanecu poldnica, ker je klanec v senci. Odprava take poldnice na praznik, ko cestno osobje ni v službi, ni bila mogoča. Ob takih dneh mora avtomobilist sam paziti na svojo varnost in rabiti verige, da pride po tako strmem klanecu navkreber. Gastejski klanec ima v svojem zgornjem delu okoli 13% vzpona, zaradi česar je vožnja z avtomobili po njem v zimskem času zelo nevarna. Avtomobilist, ki se zaveda odgovornosti za svoje sopotnike, še posebno pa avtobusno podjetje ki odgovarja za varnost 20 in več svojih potnikov, se mora zavedati, da je treba avtobus pri takem vzponu opremiti z verigami, da prepreči morebitno drsenje na cesti, če se naenkrat napravi poldnica. Omenjeni avtobus pa ni imel montiranih verig na kolesih in posledica je bila nezgoda, ki je hvalabogu še dobro izpadla. Moram kategorično zavrniti vsako odgovornost cestne uprave na tej nesreči.

Iz bede v smrt

Ljubljana, 15. januarja. Zadnje dni je v Ljubljani množje poizkusilo samomorov, kakor je to sicer običaj samo na začetku pomladi, ko se obup nad življenjem napaja iz prastare bolečine ob prebujanju narave. Sredi zime smo, a vreme je v temni kakor ga menda še nikoli nismo doživeli. Kriza, o kateri vsak dan iznova pišejo, da je že zidavnj presegla svoj vrh, pa tudi še kar nekoč zmanjšati brezposelnosti gladu in vsega gorja. Tako si je v obup, da ne more do dela in kruha, danes popoldne prezezel žile na obeh rokah neki brezposelnik mizarški pomočnik v Zvezji Siskij po rodu iz Tista. Preden so ga domači našli, mu je izteklo že mnogo krvi in padel je v globoko nezavest, iz katere ga še ves popoldan niso mogli zadržati v bolnišnici, kamor so ga prepeljali reševalci. Njegovo stanje je skrajno resno.

V potočku je zmrznil

Škofja Loka, 15. januarja. Ignacija Trčka, 70-letnega delavca, bivačega v Bačnah, je le dni vrela nesreča. Dopoldne je šel pomagat pri delu v Subičevi opkarni v Žirovskem vrhu, popoldne pa se je napotil proti domu. Med potjo se je še ustavil pri prijateljih in tudi sima obkopal. Ko se je dan že skoro nagibal v noč, je krenil domov, a v tako zvani Potoški grapi ga je doletela nesreča. Ko se namreč ljudje naslednjega jutra hoteli preko brvi, se jim je našel zalosten prizor. Starček je ležal v komaj ped visoki vodi mrtel.

Verjetno je, da sta starost in nemara še kozoček pijače Trčka tako zmotila, da je zgrabil na brvi ravnotežje in se prevrnil v vodo, ne da bi si bil znal pot pomagati iz nje. Mož je v vodi utonil in ker je bila mrzla zimska noč, je potem že zmrznil. Bil je po rodu iz Bukovega vrha na Gorenjo vasjo v Poljanski dolini.

Gospodarstvo

59 milijonov dobička pri Poštni hranilnici

Ze pred dnevi smo poročali o znatnem povečanju čekovnega prometa pri Poštni hranilnici, ki jo lani dosegel 71,8 milijarde dinarjev nasproti 66,8 milijarde v prejšnjem letu. Omeniti smo tudi, da so znašala ob koncu leta ta sredstva 9440 milijonov, in sicer čekovne višje 1487 milijonov (za 278 več nego pred enim letom) in hranilni višje 982 milijonov (za 131 milijonov več). V tej zvezi smo tudi objavili, da je pri naraščajočem prometu pričakovati povečanje čistega dobička na okrog 60 milijonov Din.

Sedaj poročajo iz Beograda, da je finančni minister odobril računski zaključek Poštna hranilnice, ki izkazuje čist dobiček v višini 59.170.000 Din, nasproti 56,9 milijona Din v prejšnjem letu. 58,2 milijona Din v letu 1934, 51,4 milijona Din v letu 1933, 24,4 milijona Din v letu 1932, in 24,0 milijona Din v letu 1931. Kakor vidimo se čisti dobiček Poštna hranilnice vsako leto dviga. Lani je bil tudi znatno večji, nego v zadnjih letih pred krizo, ko se je gibal na višini okrog 35 milijonov. Ze o prihodnji bilanci za leto 1935 smo na tem mestu utemeljili potrebo, da se znižajo visoke prirediteljske čekovni promet, ki niso utemeljene, zlasti ker Poštna hranilnica čekovnih vlog prav nič ne obrestuje. Tudi računski zaključek za lansko leto nam znova daje povod za tako zahtevo, ker ne more biti poštno čekovni promet predmet finančne eksploatacije.

Produkcija in uvoz premoga

Produkcija premoga se je v naši državi lani nekoliko dvignila, vendar ne v onem obsegu, kakor bi to bilo pričakovati glede na delno oživljenje zaposlenosti v industriji, in glede na dejstvo, da se je v drugi polovici leta uvoz iz inozemstva spričo uvoznih omejitev precej zmanjšal. Šele v zadnjih mesecih lanskega leta opažamo nekoliko večjo produkcijo.

Tako je znašala v oktobru vsa premogovna produkcija v naši državi 464.500 ton nasproti 444.900 tonam v prejšnjem oktobru, tako da znaša prirastek 4,4%. V oktobru pa je vsa jugoslovenska produkcija premoga dosegla 471.700 ton nasproti 436.100 tonam v prejšnjem novembru, tako da smo v tem mesecu zabeležili povečanje za 35.600 ton ali za 8,2%.

Če upoštevamo še zmanjšanje uvoženega premoga, tedaj se nam nudi naslednja slika. Došli smo v oktobru in novembru 1935. uvozili 91.500 ton premoga je lani ta uvoz znašal le 52.000 ton, tako da je bil lani uvoz v teh dveh mesecih za 29.500 ton manjši, nego pred enim letom. Ker pa znaša v teh dveh mesecih povečanje domače produkcije 55.200 ton znaša dejanski presežek produkcije in uvoza v teh dveh mesecih le 15.700 ton.

Za 11 mesecev lanskega leta pa nam nudi produkcija premoga skupaj z uvozom premoga naslednjo sliko (v tisoč tonah):

	januar	november
domača produkcija	1934 1935 1936	
uvoz	3.885 3.950 4.221	
	306 391 284	

skupaj 4.191 4.341 4.306

Če vzamemo torej produkcijo in uvoz skupaj, tedaj vidimo, da se je skupna količina lani celo za malenkost zmanjšala v primeri s prejšnjim letom, čeprav je večja nego leta 1934.

Po informacijah »Tempus« odpade od 10 milijard francoskega valutnega izravnalnega fonda okrog 5 milijard na zlato in okrog 5 milijard na devize. Fond je od svoje ustanovitve v novembru kupil 2 do 2,5 milijarde frankov zlata od španske vlade. V našem denarju je torej Francija nakupila za 4,6 do 5,75 milijona frankov španskega zlata. Nadalje je znašal pritok zlata od povratka francoskega kapitala iz inozemstva 4 milijarde, Francozi pa so oddali na poziv vlade za 0,8 milijardo frankov zlata. Kakor pričajo te številke so se Francozi zelo slabo odzvali pozivu, da oddajo zlato, kajti vsota 0,8 milijarde frankov je malenkostna v primeri s količino tesaviranega zlata v Franciji sami. Tudi iz inozemstva so prišle le 4 milijarde frankov, kar predstavlja majhen del v inozemstvu pobegega kapitala. Če se upošteva zlato Francoske banke in valutnega fonda skupaj, tedaj znaša ta zlata rezerva 65,5 milijarde frankov, kar ustreza 49 milijardam neadevalviranih frankov, medtem ko je pred devalvacijo znašal ta zlati zaklad 47 milijard (po odbitku 5 milijard, izposojenih iz Anglije in medtem vrnjenih). Od devalvacije franka so se torej francoske zlate rezerve povečale za komaj 2 milijardi neadevalviranih frankov, kar je zelo malo v primeri z ogromnim dotokom zlata, ki sta ga zabeležili švica in Nizozemska po izvršeni devalvaciji.

— Nemško oboroževanje in bilanca trdnje Krupp. V nemški oboroževalni industriji igra znano podjetje Krupp najvažnejšo vlogo. Družba je pravkar objavila bilanco za preteklo leto, ki izkazuje pri 160 milijonov mark glavnice, 14,4 milijona mark čistega dobička (prejšnje leto 9,7). Pri tem pa je družba iz kosmatnega dobička že odpisala na svojih napravah ogromno voto 36,7 milijona mark. Po 14 letih bo družba prikratk zopet plačala dividendno v višini 4%, za kar pa bo potrebno le 6,4 milijona mark, in bi družba z doseženega dobička lahko izplačala še enkrat tako veliko dividendno.

— Dvanajsti vinski sejem in rastava v Ivanjkevihi bo v torek 19. t. m. z začetkom ob 8. uri v dvoran tik kolodvora. Prijavljeno je 1680 hl vina in 1600 butelj tega letnika. 733 hl letnika 1935, 70 hl in 500 butelj letnika 1934, letnika 1931 pa 10 hl. Je to lepa množina, če tudi jaz zaostaja za drugimi leti. Letos prevladujejo sortirana vina, in je teh 66 vrst s 1755 hl in 1600 butelj, medtem ko je mešanih vrst le 24 s 738 hl in 500 butelj. Med vrstami so šipon, laški in renski rizling, muškatin in zeleni silvanec, burgundec, kabernet, muškati in drugi. Muškatinega silvanca, vrste, ki se danes mnogo išče, je skupaj okoli 300 hl. Kvartile so rez prav dobre in je letnik 1936 nad vsa pričakovana dobro uspel. Kdor se za ljubomerska vina zanima, ima tukaj najlepšo priložnost, jih poizkusiti hkratu pa posejati v tem krasnem vremenu naše lepe vinike gorice.

— Nemška marka v našem turističnem prometu. Za mesec januar je bil v nemško jugoslovenskem turističnem prometu določen tečaj marke na dosedanj višini 14 Din za marko.

Gospodarske vesti

— Zopetna okrepitev nemške marke. Včeraj smo poročali o ponovnem znatnem padcu nemške klirinske marke, ki je na naših borzah popustila na 12 Din, medtem ko je še bo koncu novembra notirala okrog 14 Din. Včeraj pa se je na vseh jugoslovenskih borzah tečaj znatno dvignil in sicer v Ljubljani na 12,75, v Zagrebu na 12,56 in v Beogradu na 12,54. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, je to okrepitev tečaja pripisali intervenciji Narodne banke.

— Konferenca zbornice. Kalor znano traja v Beogradu že nekoliko dni konferenca zastopnikov vseh trgovsko-industrijskih zbornic. Konferenca je tudi danes nadaljevala svoje delo. Med tem je minister za trgovino in industrijo dr. Milan Vrbanić sprejel zastopnike zbornice, ki so mu sporočili svoje želje.

— Pred spremembo uredbe o izvozu živine. Na predlog strokovnega odbora za nadzorstvo nad izvozom živine, je minister za trgovino in industrijo sklical za ponedeljek 18. januarja široko konferenco o izvozu živine in mesenih izdelkih. Namen konference je, da na podlagi zbranih podatkov o izvozu živine in mesenih izdelkov in o delu urada v letu 1936, prouči vsa vprašanja, ki so s tem izvozom v zvezi, in sprejme sklepe, ki naj bi tvorili osnovo za novo uredbo izvozu živine in mesenih izdelkov. Na konferenci bodo sodelovali zastopniki vseh prizadetih ministrstev, člani strokovnega odbora za nadzorstvo nad izvozom živine in strokovnjaki, ki jih bo doletel minister za trgovino in industrijo. Konferenci bo predsedoval minister za trgovino in industrijo.

— Španija prodaja zlato v Franciji. V pariškem »Tempus« objavlja Frédéric Jenny zanimive informacije o poslih francoskega valutnega izravnalnega fonda in o slatu, ki je last tega fonda. Kakor je znano, se ti podatki ne objavljajo, zato iz tedenskih izkazov Francoske banke ne moremo razvideti, kakšno je v resnici gibanje zlata.

promet po 378). Do zaključka pa je prišlo v 6% beguških obveznicah po 69,75 in v 8% blagovnem posojilu po 87, zaključek pa je bil še v delnicah Sečerane Osiček po 160.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2377.16—2391.75, Berlin 1743.78—1757.66, Bruselj 731.94—737.01, Curih 996.45—1003.52, London 212.80—214.88, Newyork 4308.51—4344.82, Paris 202.64—204.08, Praga 151.43—152.54, Trst 227.70—230.78.

Curih. Beograd 10, Paris 20.3375, London 21.3375, Newyork 435.50, Bruselj 73.4750, Milan 22.9250, Amsterdam 238.45, Berlin 175.07, Dunaj 78.40, Stockholm 110.2750, Oslo 107.4750, København 95.4750, Praga 15.20, Varšava 82.25, Budimpešta 85.75, Atene 3.90, Bukarešta 3.25.

Elektri

Zagreb. Državne vrednote: vojna škoda 377—379, za februar 377 den., 4% agrarne 50—52, 6% beguške 69.75—70.25, 6% dalm. agrarne 66 den., 7% invest. 85—87, 7% stabiliz. 84—84.75, 7% Drž. hip. banka 91 den., 7% Blair 76.50—78, 8% Blair 87—87.50, delnice: Narodna banka 7000 den., PAB 193—194, Trboveljska 200—220, Sečerana Osiček 158—161, Sečerana Vel. Bečker 680 den., Dubrovačka 270 dep., Jadranska 380 den., Našice 411 den., Osičkova ljevaonica 190 den., Danica 40 bl. Beograd. Vojna škoda 377.50—378 (378), za februar—marc 378 bl., 4% agrarne 50—50.50, 6% beguške 70.30 den., 7% invest. 84.25 den. (85), 7% stabiliz. 84.50—84.75, 7% Drž. hip. banka 92 den. (92), 8% Blair 87 den., Narodna banka 7010 den., PAB 192.50—193.50 (193).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 15. januarja. Začetni tečaj: pšenica: za maj 134.25 za junij 116, za sept. 111.375; kuruza: za maj 109.50, za sept. 113.25.

+ Winnipeg, 15. januarja. Začetni tečaj: pšenica: za maj 127.50, za sept. 111.75. + Novosadska blagovna borza (1. t. m.) Tendence nespremenjena. Pšenica (78 kg): baška, sremška, slavonska 167—170; banatska 163—165, baška ladja Tisa in Begej 169—171; sremška, ladja Dunav. Sava 165—167. Rž: baška 130—132.50. Jčmen: baški in srem. 64 kg 127.50—130, jari 68 kg 130—132.50. Kuruza: baška in sremška, nova 70—71; banatska 67—68; baška sušena par. Indija 82—68—69; baška in banatska »0g« in »0gg« 245—257.50; »2« 227.50—237.50; »5« 207.50—217.50; »6« 182.50—192.50; »7« 147.50—157.50; »8« 105—110. Otrubi: baški, sremški, banatski 90—92. Fižol: baški beli in sremški, brez vreč 225—230.

+ Budimpeštanska termična borza (15. t. m.) Tendence slaba. Kuruza: za maj 14.14—14.15.

BOMBAJ

+ Liverpool, 14. januarja. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za jan. 6.93 (prejšnji dan 6.92), za julij 6.82 (6.80), za dec. 6.49 (6.48).

+ Newyork, 14. januarja. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za jan. 12.38 (12.41), za julij 12.28 (12.29).

ZIVINA

+ Svinjski sejem v Ptuj (13. t. m.) Pripejli so 192 ričev. Izmed teh je bilo prodanih 60. Cene: pršutarjem 6 do 6.50, debelim svinjam 7 do 7.25, plemeniskim 5.50 do 5.75 Din za kg žive teže.

S predavateljem na Himalajo

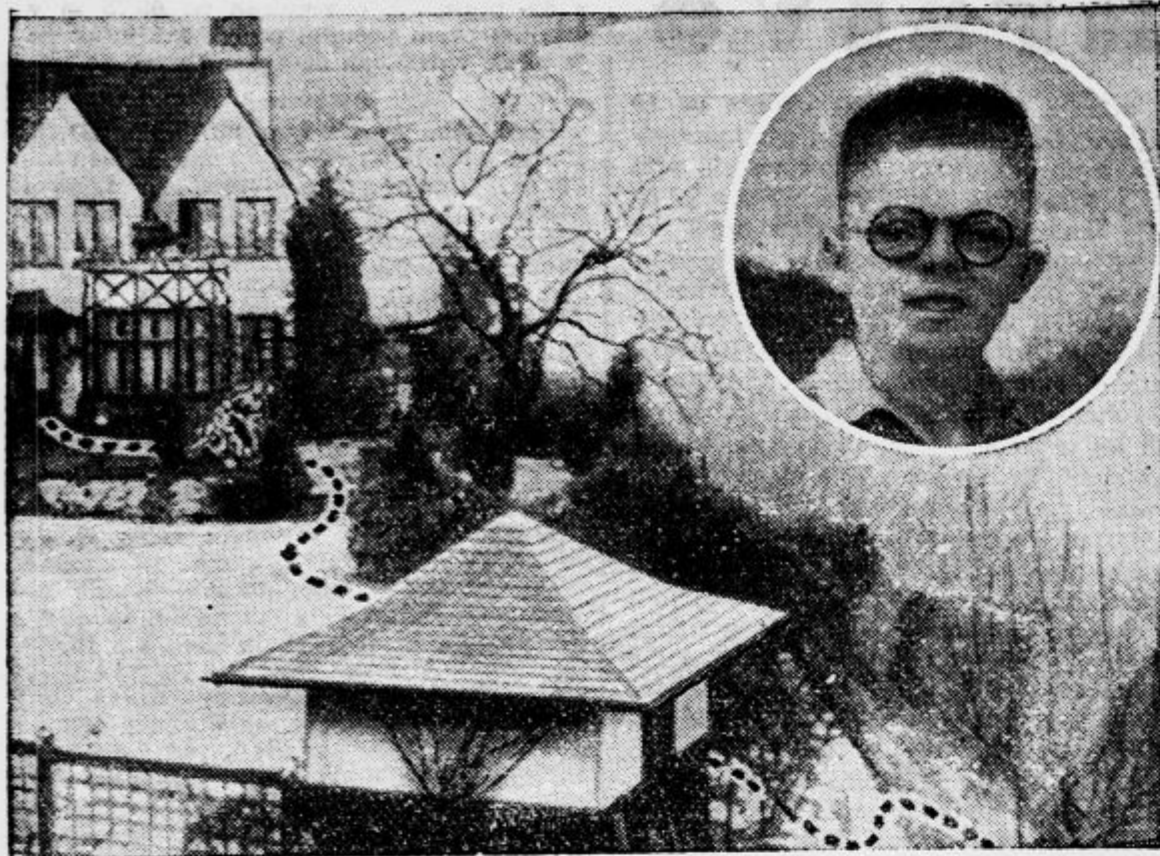
Ljubljana, 15. januarja. O vzponih na najvišje vrhove sveta je v četrtek zvečer pod okriljem SPD predaval v dvorani Delavske zbornice član nemške himalajske ekspedicije g. Peter Aschenbrenner iz avstrijskega Kufsteina. Predavatelj se je leta 1933 s številno dobro pripravljeno nemško odpravo že drugič udeležil prvenstvenega vzpona na Nanga Parbat, enega izmed 13 nad 8.000 metrskih velikih vrhov na Himalajskem pogorju. Predavanje je spremljalo več sto krasnih diaprozitivov, ki bi bili že brez vsake besede dovolj zgovorna pričča, kakšne naravne krasote skrivajo ti veličastni gorski svetovi in s kakšnimi težavami in napori se je moral in se bo še moral boriti človeška noga, če bo hotela spet stopiti v to nedotaknjeno kraljestvo narave.

Bogato scenerijo skiptičnih slik je spremljalo še živahno in lahko umljivo pripovedovanje enega izmed junakov tega edinstvenega podviga, žilavega avstrijskega gorskega vodnika Aschenbrennerja, ki je dal vsem tem slikam lele pravo razgibanost. Povedi je poslušalca na kratko od priprav v Monakovu in vožnje po morju do Bombaya, izhodišča ekspedicije, od tod pa v nepetih in redko znanih podrobnostih do podvrha še zmerom neosvojenega Nanga Parbata, na nadmorsko višino 7.970 m. Predavatelj je bil sam v skupini, ki je pred vso nad stoglavo odpravo osvajala tisoče in tisoče metrov nad 3.500 m visokim glavnim taborom, ki ji je bila namenjena naloga, da prva stopi na vrh Parbata. Njo je zadela strašna usoda, da je zašla v silen večeden vihar, ki ji je nekaj sto metrov pred ciljem prekril vse račune in uničil večmešni trud najboljših alpinistov in slovitih znanstvenikov. Da še več! Odprava je morala pustiti tamkaj v snegu in ledu številne žrtve, Evropeci in domačini, ki so morali z življenjem plačati enega izmed poizkusov, pokazati, da človekovi volji niso nikjer na svetu potegnjene meje. Aschenbrenner je v svoja izvajanja vpletel tudi mnogo vrednih spominov iz onih najhujših trenutkov v življenju, tako da je na prvi mah potegnil s seboj vse poslušalce in sta dobri dve uri opisovanja dogodkov okoli Nanga Parbata minili kakor bi trenili.

Hvaležno občinstvo je simpatičnega alpinista nagradilo s obilnim odobravanjem. Zahvalo pa zasluži tudi naš SPD ki je po daljšem presledku spet vrstilo med svoja priljubljena predavanja eno takih, ki spada brez dvoma med najboljša.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Razburljivo razbojništvo v Tacomi

Ameriko je silno razburilo najnovejšo grozodejstvo ameriških gangsterjev, ki so ugrabili in ubili malega Charlesa Mattsona kljub temu, da so prejeli od dečkovega očeta zahtevano odkupnino. Crtkasta prga na sliki prikazuje pot, po kateri so izginili gangsterji z desetletno žrtvijo

Nova ugrabitvena afeta v Ameriki

Dogodek, ki živo spominja na Lindberghov slučaj

Vsa Amerika je pod silnim vtisom nove ugrabitvene in morilske afere, ki sponirja v marsičem na afero z Lindberghovim otrokom. Kakor smo že poročali: so našli truplo desetletnega Charlesa Mattsona, sinčka imovitega zdravnika dr. Matsona iz Tacome v državi Washington, ki ga je neki neznanec 27. decembra ugrabil v njegovem domu, ko se je igral s svojo starjšo sestro in bratom. Sestra in brat pripovedujeta, da je vstopil ta slabo oblečeni mož, ki je delal vtis, da je pod vplivom mamila, v sobo, kjer so igrali igro, ki so jo bili dobili za božič. Mahal je z revolverjem in zahteval od prestrašenih otrok, naj mu dajo denarja. Potem je zagrabil Charlesa in dejal: »Tu je nekaj, kar je še boljše od denarja. Vrgel je na tla listek, v katerem je zahteval 28.000 dolarjev odkupnine in je z jokajočim dečkom izginil.

Čim so obupani starši, ki jih ob dogodku ni bilo doma, sporočili to stvar policiji, je ta začela storila in dečka iskati, pa so jo starši samo prosili, naj vrši to iskanje previdno, da bi zločinca ali zločinci ne storili dečku kaj žalega. Oče je bil pripravljen plačati odkupnino, razglasil je pa v listih in v radiju, da hoče imeti garancijo, da je otrok še živ in da pridejo storilci osebno ter mu dečka izročijo. Ali je po teh pozivih prišel s svojimi posredovalci v stik z ugrabitelji in kakšna

so bila pogajanja, o tem še ni nič podrobnejšega povedal. Gotovo je le to, da je bilo vse brez uspeha in da so dečkovo truplo pred nekoliko dnevi našli grozno zmrcvarjeno v snegu nedaleč od deželne ceste pri Everettu v državi Washington. To navzlic temu, da so starši nekoliko dni prej odkupnino v resnici plačali.

Iz vsega položaja, v kakršnem so našli nesrečnega dečka, sklepa policija, da je umor moral izvršiti norec. Sumi nekega muzika in nekega tujca, ki sta bivala prej v Tacomi, a sta sedaj izginila. Šele sedaj je začela policija tudi s pravim zasledovanjem in ameriška javnost, ki jo je strašni zločin silno ogorčil, pričakuje z gotovostjo, da pridejo storilci pravici kmalu v roke.

Po aferi z Lindberghovim otrokom je to prva ugrabitvena s takšnimi okoliščinami, kajti ameriške oblasti so takrat, kakor znano, sprejele izredno stroge zakone zoper te vrste zločinov, ki so imeli doslej tudi nekaj uspeha. Zadnji primer ugrabitve otroka se je zgodil, kakor smo tudi že poročali, le malo pred tem primerom in sicer so zločinci takrat ugrabili sinčka bogatega tovarnarja, malega Georgesa Weyerhaeuserja, ki je bil Charlesov sošolec. Ugrabitelji so takrat prejeli 200.000 dolarjev odkupnine in so otroka vrnili staršem živega. Kmalu nato pa jih je prišla policija.

Sodobni otroci

Dama na sliki je hči angleškega ministra Winstona Churchilla. Nedavno se je ukradla z doma in odpotovala v Ameriko, kjer se je proti volji svojih roditeljev omožila z igralcem Oliverom. Po dovršenem dejstvu sta morala oče in mati pristati na zvezo, kateri sta se v začetku upirala

Nočno življenje

— v ječi

V Ženevi so nedavno odstavili ravnotežja tamošnje kaznilnice. O tej odstitvi poročajo sedaj listi, da se je zgodila zato, ker je bil ravnatelj spremenil kaznilnico v pravi »nočni lokal«.

Po uradni zatvoritvi pravih nočnih zabavišč, so zabave željni Ženežani in ino- stranci lahko tam nadaljevali svoje veseljačenje. Ravnatelj je osebo »sprejemala« te goste in je dvojicam dajal na razpolago — celice, ki jih je oddal za ure v najem. Med tem so morali kaznjenci prebiti cele noči na — hodnikih...

Srna povzročila avtomobilsko nesrečo

Neki monakovski trgovski potnik se je peljal s svojim avtomobilom po starni gorski cesti v bližini Reichenhalla, ko je pri- tekla pred vozilo srna. Mož je takoj močno zavrl, da ne bi povzročil življenjske, da je voz spodrsnil s ceste in strmoglavil v 30 m globoko sotesko.

Cepprav se je avto popolnoma razbil, se je vozač rešil le z lahkim pretresom možganov. Vrglo ga je iz voza in je ležal pol- drugo uro v nezavesti. Potem je splezal na cesto, kjer so ga neki avtomobilisti vzeli s seboj.

Vrtnice brez trnov

Z ozirom na sestavek, ki ga je objavilo »Jutro« pod tem naslovom v soboto 9. t. m. nam piše višji svetnik direkcije drž. železnice g. dr. Miško Jevšek iz Ljubljane:

»Vrtnice brez trnov — boljše; rože brez bodic — niso nikakor redka ali mogoče že- le sedaj ee pojavljajoča prikazen. Rož brez bodic je več vrst, od katerih so najstarejše one iz razreda vzpenjalke. Prve vzpenjalke brez bodic je vzgojil Francoz Boursault že pred več nego 100 leti. Najboljša med vzpen- jalčkami brez bodic je »Madame Sancy de Parabère«. V promet je prišla l. 1875. Po mnenju poznavalcev pa je najbrže že zelo stara roža, katere prvotno ime se je pozabi- lo. Pa tudi med žlahtnimi rožami, ki jim pravimo edino pravilno vrtnice, ker so zla- sti le-te pripravne za gojitve tudi v malih vrtovih, že imamo zastopnice brez bodic. Najzrazitejša med njimi je čajevka-hibrid- ka Božena Němcova, ki jo je vzgojil Cez Jan Böhm v Blatni in jo dal l. 1931. v promet. Boženo Němcovo in Madame Sancy de Para- bère imam tudi jaz v svoji zbirki.

Poskus križanja rož so kaj enostavni, nar- avni in ne more o »fantastičnosti« biti go- vora. Če bi pa res kdo vzgojil kakšno kurioz- nost, bi ta ne bila enkratna, pač pa bi jo z velikim veseljem razmnožil in bi pri tem go- tovo tudi zaslužil lepe denarce!

Kadar stavkajo ženske

je položaj mnogo nevarnejši kakor kadar zastavkajo moški... Na sliki vidimo stav- kujoče delavke neke tvornice za konservi- ranje rib na Angleškem

Potvorjena oporoka

Hlinjena žalost po smrti znanke s klinike

Pariški sodniki se bavijo ta čas z rafi- nirano potvorbo. Začetek te afere je bil 4. januarja 1932, ko je v tem mestu umrla zelo bogata go-podična Pacoujeva.

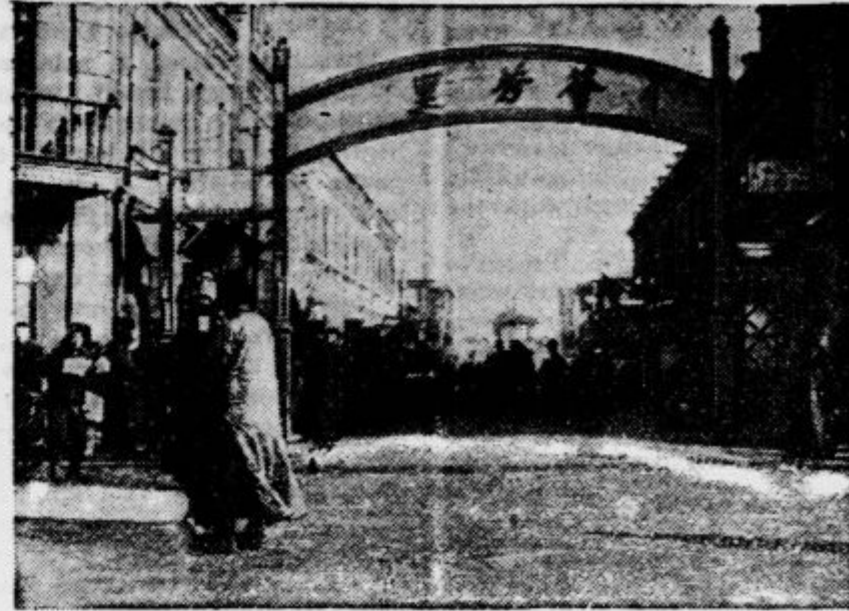
Kakor je navada, so njeno stanovanje uradno preiskali, da bi dobili morda njeno oporoko, in ker je niso našli, so pohištvo zapečatili. V naslednjih tednih je prihajala potem neka vdova Drionova redno v sta- novanje pokojnice. Ta dama se je sezna- nila s Pacoujevo sicer šele na kliniki, ka- zala pa je ob njeni smrti veliko žalost.

40 ur poleta

Ima za seboj ta mali dečko, z imenom Erik Morris iz Melbournea

V Sianfuju imajo zopet zmešnjavo

Pogled na ulico v Sianfuju, kamor je kitajska vlada poslala maršala Čangsu- lianga, da pomiri duhove

Dišave v rdeči Rusiji

Poraba parfumov in kolinske vode je zelo narasla

V Moskovskem listu »Trud« (Delo) je izšel članek, ki ga je napisala žena so- vjetskega ministrskega predsednika, vodite- lica parfumske industrije, ga. Molotova. V članku pravi, da je poraba parfumov in kolinske vode v Rusiji v zadnjem času zelo narasla. Večinoma zahtevajo potrošni- ki drage vrste, in to ne samo v mestih, temveč tudi na deželi. Tudi za posebno fina in draga mila, ki so jih prej uporab- ljali samo višji uradniki, se ljudje v za- devnih trgovinah sedaj naravnost tepejo. Cena nima nobene vloge. Še pred letom dni so uporabljali kmetje mazilno milo, danes pa zahtevajo že najboljša toaletna

mila. Cena steklenice najboljšega parfuma ali kolinske vode je bila tedaj 25 do 27 rubljev.

Pred kratkim, pravi ga. Molotova, smo spravili na trg dve novi vrsti posebno dra- gega parfuma, ki staneta 50 rubljev ma- jhna steklenica. Menili so, da bo količina, ki so jo spravili na trg, zadostovala za naj- manj pet mesecev, bas zato, ker bi jo upo- rabljali zavoljo njene visoke cene samo »najvišji krogi« (v Rusiji so torej danes tudi uradno »najvišji krogi«). Za široko maso so pripravili cenejše vrste parfuma in kolinske vode. Ta dragi parfumi so ljud- je pokupili ves v treh dneh...

Vretenčarji so prišli iz sladke vode ne pa iz morja, kakor so doslej pogrešno sodili učenjaki

V Zedinjenih državah so v zadnjih časih ugotovili nove podatke o nastanku vre- tenčarjev. Raziskali so neke ribe iz silur- ne in devonske dobe. Vprašanje je, ali so vretenčarji nastali v sladki ali morski vo- di.

Doslej so menili, da so nastali v morjih, torej v slani vodi, iz katere so se razširili potem v sladke vode. Odgovor zavija od fosilij, ki jih je najti kot spremljevalke vretenčarjev v istih plasteh. Plasti, ki so nastale iz morja, je lahko ugotoviti, ker je iz tistih dob znana cela vrsta okame- nelih živali, ki jih je najti samo v morjih.

V plasteh sladke vode pa teh fosilij ni. Ameriške raziskave so na ta način ugo- toville, da so silurske in devonske ribe ži- vele najprvo v sladki vodi. Vretenčarji so nastali tedaj v sladki vodi in ne v morjih, kakor so menili učenjaki doslej. Iz tega razloga ni najti v morjih še starejše, kam- brijske dobe nobenih ostankov vretenčar- jev.

Begunci s Hudičevega otoka

Na parniku »Patriziane«, ki se vrača v London, so odkrili dva zastojarska pot- nika. Ko so jima podrobneje pretilpali ob- sti, so dognali, da gre za dva kaznjenca, ki sta pobegnila s Hudičevega otoka. Več mesecev sta se skrivala na Trinidadu, končno je jima uspelo, da sta neopaženo prišla na krov »Patriziane«, kjer so ju sedaj odkrili. Francoske oblasti so že za- htevale njuno izročitev.

Ameriški promet

Most, ki so ga nedavno izročili prometu v zalivu San Francisco, ima ves čas ogromen promet z avtomobili

A NEKDOTA

Rihard Wagner je nekoč na prošnjo ne- kega prijatelja sprejel v orkester pozav- nista, ki je bil še precej začetnika. Pri prvi skušnji mož ni začel igrati solo tam, kjer bi moral. Wagner je dal to mesto še enkrat ponoviti. Spet je pozavnist zamu- dil in pri tretji ponovitvi še vedno ni za- čel. Tedaj je Wagnerja minilo potrpljenje. Zavpil je na nesrečnika: »Če ste že začet- nik — zakaj pa ne začnete?!«

VSAK DAN ENA

»Nu vidim, da je gospod Balonček tudi danes pojezdil na sprehod...« (Judge)

Človeški seizmograf

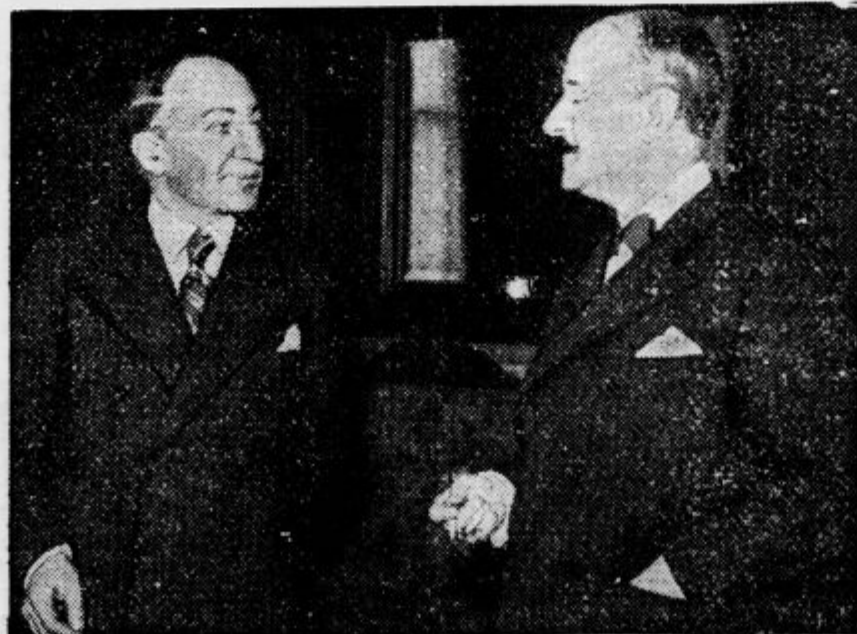
V krogih londonskih znanstvenikov zbu- ja veliko pozornost neka ga. Hilda Burto- nova, ki jo imenujejo »človeški seizmo- graf«, ker je sposobna doznati vsak po- tres. Burtonova pripoveduje, da jo kratko pred vsakim potresom mrzlo spreletava po hrbtu, glava, hrbet in vrat jo pričnejo bo- leti. V takšnih dneh mora takoj v pošte- ljo in spi 24 ur neprestano, na kar se zbu- di z močnim glavobolom.

Občutljivost za potrese ima že dvajset let. Najhujši pretres je doživela, ko se je zgodil pred leti veliki potres v Beluči- stanu, ki je uničil mesto Quetto. Razni psi- hiatři so ženo preiskali, pa niso mogli od- kriti nič posebnega in tudi ne razlage za ta čudni živčni fenomen.

Tesla, častni doktor brnskega vseučilišča

Profesorji kolegij brnske češke tehnične visoke šole je podelil našemu rojaku Ni- koli Tesla častni doktorat tehničnih zna-

Berlinski poslanik pri francoskem zunanjem minjstru

Poslanik francoske vlade v Berlinu, Francois Poncet se mudi te dni v Parizu, kjer je poročal o osebnih izjavah kancelarja Hitlerja svojemu zunanjemu ministru Xyonu Dalbosu

Žrtve kalifornijske zime

Kalifornija je drugače sončna in topla dežela, toda sedaj divjajo preko nje silni snežni viharji, ki so osamili mnogo vasi in farm in ustavili promet na cestah, ki so mestoma 2 m pod snegom. Število smrtnih žrtev teh viharjev je po zadnjih vesteh naraslo na 34. Vseposod so na delu snežni plugi, da bi obnovili zveze. Ena izmed ekspedicij s snežnimi plugi je prodrla po večdnevni naporih do Arizo- ne, kjer je rešila prebivalce več indijan- skih rezervacij, ki bi drugače pomrli od glada. V Kaliforniji so snežni viharji na- pravili ogromno škodo v plantažah oranž in citra.

V 10 mesecih 10 jezikov

24letni Donald Whites, sin nekega lon- donskega tvorničarja avtomobilov, je skle- nil s svojimi prijatelji stav, da se bo v desetih mesecih naučil desetih jezikov ta- ko, da se bo mogel v njih pogovarjati o vseh zadevah vsakdanjega življenja in či- tati časnike. Po desetih mesecih bo napra- vil izpit. Če izpit dobro opravi, dobi 800 funtov. Doslej je prešlo že sedem mesecev in Whites se uči sedaj že devetega jezika, dansčine.

Potres ob Mountu Everestu

Poročili iz Hongkonga so tam za- beležili najhujši potres od l. 1923. dalje. Instrumente je tako streslo, da je seizmo- grafska igla v observatoriju skočila s svo- je podlage. Središče potresa je bilo v kak- šnih 2000 km severozapadno od tega me- sta v bližini tibetske prestolnice Lhase, najbrže v ozemlju Mounta Everesta.

Kulturni pregled

Iz gradiva o Puškinu (Pred 100letnico Puškinove smrti)

Puškin je bil iskren ljubitelj knjig. V. S. (Smeana, št. 9, 1936) piše med drugim: »Knjige — to je bila Puškinova velika strast. Njegove knjige v marsičem razkrivajo pesnikovo biografijo. Ko je umiral na divanu svojem petrograjski sobi, in obrnil pogled na knjigarnice — divan je bil med dvema omarami knjig — in vzkliznil: »Zbogom prijatelji!« (Prošajte, družja!). V predsmrtnih blodnjah je govoril o knjigah.

Ze kot devetleten deček je ponosil na skrivaj čitat francoske knjige iz domače knjižnice, »požiral je knjigo za knjigo«, pravi njegov brat L. S. Puškin. »Knjig, za božjo voljo, knjig mi pošiljate, je pisal svojim prijateljem iz svojega Mihajlovskega. Kjerkoli je bil, povsod so ga obdajale knjige. Ko je potoval v daljni Erzerum, je vozil s seboj cel zaboj knjig. Pri vseh svojih selitvah je najbolj pazil na knjižnico. Ko se je bil oženil, je dal prepeljati v Petrograd največji del svoje knjižnice, ki je bila v Mihajlovskem. V zadnjih letih svojega življenja, ko so mu dolgi zrasli čez glavo, ni nehal kupovati knjig. Tako je ostal nekemu knjižničarju dolžan 3399 rubljev — znesek, ki za tedanje razmere nikakor ni majhen.

Po smrti so z njegovo knjižnico postopali brez vsake pietete do velikega pesnika, ki je tolikanj ljubil te svoje neprijatelje. Sam car je pobral iz nje rokopise zapiske o življenju in smrti Ekaterine II. rodbina pa je doberšen del knjig prodala stajalnemu kupcu. Vzile temu je jedro Puškinove knjižnice ostalo in ta ohranjena biblioteka še danes živo pričuje o pesniku, ki je bil eden najbolj načitanih in najizobraženejših ljudi svojega časa. Puškin ni zbiral knjig zato, da bi jih bil imel; on je knjige proučeval in se z njimi prepiral. V njegovi knjižnici so dela iz lepe književnosti, zgodovine, jezikoslovja, zemljepisa, statistike, medicine, geologije, umetnosti in druge. Dobršen del ima na robu pesnikove opombe. Pesnika ni zanimala samo zgodovinska literatura, tudi narodno gospodarski spisi so imeli v njem čitatelja. Med drugimi knjigami je ohranjen izvod spisa dekabrista Orlova »O državnem kreditu«, ki ima vstavljenih 20 rokovinskih strani, očitno to, kar je črtala cenzura. »Nad vrste knjig iz biblioteke Puškinove, piše V. S. »Smenič, odkoder posnemamo le podatke, vstaja figura enciklopedista 19. stoletja, onega najizobraženejših ljudi nikolajevske Rusije.«

Puškinova znamenita pesnitev »Evgenij Onegin«, takisto kot »Boris Godunov« in številne lirčne pesmi; so nastale v gradivih pri vasi Mihajlovskoe. Tu nameravajo sedaj obnoviti sobo, v kateri je Puškin pisal svoja dela. O njeni zunanosti so ohranjena mnoga tudi pesnikova pričevanja. V neki pesni pravi:

Vse bilo preprosto: pod dubovyj
Dva šaka, etol, divan puhovyj...
»Puškin je bil zelo preprost v vsem, kar se je tikalo vnanjih pogojev... Imeti preprosto sobo za literarno delo, to je bila celo

potreba njegovega talenta in pogoj uspešnega dela. V svojem kabinetu ni maral slik: gole, sive stene so mu nudile več navdihnjenja kakor razkošna soba s slikami, kipi in bogatim pohištvo. Tako piše Puškinov prvi biograf Anenkov.

Puškinovi potomci še živijo. Ruska vlada jim nakazuje posebno penzijo. Puškin je imel četvero otrok. Ko je umrl je bilo starejši hčerki Mariji dobrih pet let, sinova sta bila stara tri in dve leti, mlajša hči pa komaj nekaj mesecev.

Zanimiva je usoda njegove hčere Marije. Rojena l. 1832 je doživela veliko rusko revolucijo in umrla leta 1919. v starosti 87 let. Bila je edin Puškinov otrok, ki se je spominjal očeta. Bila je poročena z državnim uslužbencem Gartungom, ki se je zapletel v neko afero in bil postavljen pred sodišče. Med procesom se je v hodniku sudišča ustrelil. Ta proces, ki je vzbudil njega tudi ogromno pozornost, obravnava tudi Dostojevski v svojem »Pisateljevem dnevniku«. O Puškinovi najstarejši hčeri so govorili, da jo je poznal Lev Tolstoj in jo vzel za model svoje Ane Karenine. V muzeju Tolstega v Moskvi je portret Marije Gartungove z opazko: Ana Karenina.

Mlajši pesnikov sin Grigorij Aleksandrovič je preživel 33 let v Mihajlovskem. Umrl je l. 1905 v vilenskii guberniji. Starejši sin Aleksander Aleksandrovič je živel v Moskvi in umrl l. 1914. Imel je 13 otrok, ki pa so večinoma pomrli. Zive njihovih trije otroci — pesnikov, vnuki, ki so dali Puškinovemu rodu pravnuke in pravnuke. Leti so sovjetski solniki in drugi nameščenci. Vnučinja Ana Aleksandrovna Puškinova, ki je svojo mu genalnemu dedu najbolj podobna, še živi v Moskvi. Sedaj ji je 70 let. Takisto še živi njen brat Grigorij Aleksandrovič Puškin, star 68 let. Tretji otrok Aleksandra Aleksandroviča je umrl leta 1916. Njegova 27letna hči je nameščena v pisarni neke moskovske tovarne in ima dva otroka. Nastopila je v filmu o pesniku Puškinu. Po sledovih heroja skupaj s sinoma: Ernolasi Miša, pravnuke pesnika »Evgenija Onjgna«, je sedaj najmlajši potomec Puškinovega rodu. (»Smeana«).

Kakor znano, je bil A. S. Puškin po svojem dedu po materi afriškega (točno: abesinskega) porekla. Pesnikovo obličje je kazalo očitne negroidne poteze (črni, kodrasti lasje, debela spodnja ustnica, oblika lobanje in obraza). Pristaši »čiste« rase bi morali tu priznati dober rezultat rasnega mešanja. Zanimivo je, da Puškin dobro pozna in močno cenio ameriški zamorci. V knjigi »Znameniti možje negritanske rase« je po leg Dumašove biografije tudi Puškinova. Tako je najprijetnejši ruski umetnik, ki ga že več kot sto let cenijo kot predstavitelja ruskega nacionalnega duha, tudi ponos in slava — črncev. Vsekaako malce dušen dosesek k sodobnim rasnim teorijam!

(iz zbirke »Od svita do tona«, Zagreb 1932) izšla v petnaestih jezikih, izmed katerih je bil zadnji hebrejski prevod.

»Nove revoluce«, češki zgodovinski zbornik, ki ga izdaja v četrdesetih zvezkih Českoslov. legionarska občina, prinaša v četrtem zvezku 12. letnika (1936) referat Jana Hajsmara o Stevana J. Jakovljeviča, vojnom romanu »Kapja slobode«. Češki avtor se izreka zelo pohvalno o delu, ki ga je tudi domača kritika proglasila za najboljši srbski vojni roman. Zanimiva je serija člankov o muzejih osvoboditelja, ki se na Českoslovaškem ustanavljajo v vseh večjih mestih, medtem ko pri nas nihče ne misli na nje. kakor do l. 1914 — »1919 ne bi bilo najvažnejše razdobje slovenske in sploh jugoslov. zgodovine. Izmed ostalih člankov omenjamo A. Papirnika, razpravo o delovanju generala M. R. Stefánika v Italiji.

»Analiz naših danes«. Peti zvezek tega zagrebskega časopisa za politično-ekonomsko in kulturno reportažo, ki ga ureja Boško Vračarović, je v celoti posvečen vprašanju vojne in miru. Vračarović definira pacifizem kot »poštovanje tudjega a čuvanje svoga, staloženost in mirno prosodiljanje napade do granice koja dozvoljava narodni ponos in interes zemlje. Pacifizam znači ne upuštati se u demagoško iztativanje ali biti spreman, da se na drski izazov odgovori enako kako on zaslužuje. V zvezku čitamo med drugim izjavo Sigmunda Freuda o vojni, S. M. Stečevića zanimiv in dobro dokumentiran domeslek »Je li Nietzsche ideolog rata«. Konrada Vrzosa razmišljanje »Kada će biti rata?«, prvod dramske slike Ernesta Tollerja »Dolje mir« in Miroslava Feldmana pesem »Jubileo«. Nadaljuje se prevod »Emila Berenine«, romana vojnega ujetnika, ki ga je spisal Angelo Cerkevnik.

»Ženski svet« je priobčil v januarskem zvezku med drugim članek O. G. »Nekaj misli znamenitih ljudi o vojni in miru«, nadaljevanje romana Ljube Prener »Mejniki«, pesem R. L. Petelinove »Življenje«, novelo Mele Koren »Otroci«, knjižne kritike in vesti iz ženskega sveta poleg običajnih dveh prilog.

Oskar G. Dukić, dalmatinski humorist, se je, ko je izgubil svoje »Peckalo«, podal na pot in je obiskal zdaj Ljubljano. Recitirati namerava svoje satirične zgodbe in pesnice, že objavljene (»Peckalo«, »Standarce«, Split) in še neobjavljene.

Ruski film — svojevrsna umetnost

Ljubljana, 15. januarja. Ruski filmi so v Ljubljani redki gostje. Zato so nam po tembolj dobrodošli. Tembolj, ker nas sredi poplave nemških in drugih povprečnih filmov vedno prepričajo, da je ruska filmska umetnost našla povsem svoja pota in da stalno napreduje. Ruska filmska umetnost nima kopita, po katerem bi krojila osladne operete v salonihih med kulami, ki so za vsako filmanje posebej preslikane, a ostanejo vendarle leene. Ne tvorci ruskega filma imajo odprto ogromno, nepregledno, po motivih in krajinskih pestrosti kar neizčrpno torišče. Imajo pa tudi na izbiro igralcev in talentov, kakor noben, prav noben drug narod na svetu.

Morda smo malo skeptično pogledali, ko so se v Ljubljani pojavile slike a prizori in obrazi iz najnovejšega — za nas najnovejšega — ruskega filma. Kaj nam hočejo ti bradati ciganski razcapanci? Kaj širokolučne, zagorele ciganke s culami otrok? Kaj nam bo pusta ciganska romantika, ki jo slutimo za malo obetajočim naslovom! Prav ta skepsa je bila — poleg izčrpanih družinskih blaginji, kar po Novem letu čutijo vsi kinematografi — kriva, da dvorana kina Matice prva dva večera ni bila zasedena. Toda učinek filma je bil zlasti proti koncu tako močan, da je po zadnjem prizoru, ko se niso izčrpali zaključni akordi, zadonelo po dvorani ploskanje.

Film ima tendenco. Seveda jo ima. Še prav drzno: nova Rusija hoče tudi cigane, najbolj trdovratno potepuhe, spraviti k poštenemu življenju vrniti jih zemlji, priključiti jih na stalno domačijo. Zlomiti hočejo stare, nenapísane, vselej z nasiljem in lo-kavostjo izvajane postavbe. V filmu, ki se v ruskem originalu nedolžno imenuje »Glas-bena igra iz ciganskega življenja«, je ta borba predstavljena s čisto svojevrstno vsebino. Film nam poleg običajno lepih krajinskih slik in ciganskih običajev prikazuje dogajanje, ki je dramsko veskroz enostavno, vendar živo, prepričljivo, napeto. Že film »Žena za tisoč rubljev« nam je pokazal, kako znajo Rusi ustvarjati prave kulturne filme, ki so obenem umetniški. Film »Ciganska postava« je pa še znatno višji, v dejanjih bolj izdelan, v pesameznih prizorih naravnost pretresljivo močan. S kako majhnimi sredstvi doseže dober ruski režiser največji učinek! Ciganski knez odvaja cigano Jucku konja, ker se Jucko seli v zadruzo da postane kmet. Jucko se sam vpreže v voz in vleče, dokler ne poči obroč na kolesu. Jucko pa se sredi pesmi in grohoti zruši v pesek. Njegova hči poje in se joče. Ne, ne joče se, marveč ji solze zaradi pesmi same vro iz oči. Čudovito igra cigan Jucko, ko obljubi, zlato klasje: »Kruh, kruh vsakdanji!« Tendence. Prav gotovo. Na mestu, kakor kdajkoli.

V prvi polovici se film še precej izkublja v krajinarstvu, v ciganskih običajih in v petju, morda je tudi kaj malega ostržen in obrabljen, saj iz Rusije do Ljubljane je preneseno dolga kot. Toda v drugem delu vzdržno raste. Pisci pri pojedini ob prazniku žetve so umetnina, kakor so po dramski sili na višku prizori, ko ciganski knez prinese zabodeno Juckovo hčerko in ko se naposled ciganski knez in Jucko podata v dvojnih korakih dve razsajni trmasti zveri. In kakor je pač običajno na svetu, tako tudi v tem filmu — pravica zmaga. Da, tudi ruski film ima svoj »happy end«. Samo da ne s poljubom, marveč s prepričanim zlomom ciganskega kneza, posebejne lokavosti, brutalnosti in potepuštva. S pomenjo in muziko odkle ciganska družba v zadruzo, da se priklene k zemlji, ki je v stapi nepregledna, blagoslavljen, večno lepa.

Film je bil napravljen lani v Moskvi. Imena, ki si jih velja zapomniti so: Aleksej Granah, v vlogi ciganskega kneza Danila. Nikolaj Morilov, kot prvi cigareti zadruzar Jucko in Lela Černaja, sloveča pevka moskovske radijske postaje, v vlogi njegove hčerke Alje. Filma ne moremo priporočiti onim, ki ljubijo nemške operete.

SPORT

Spremenjeni spored pri Hermežanih

Jutri nadaljevanje turnirja za zimski pokal.

Hermes nima sreče... Agilen je, rad bi, pa mu nasprotniki odpovedujejo tekme ali pa se sploh ne prijavljajo na njegove prireditve. Danes je ta nesrečnik Hermes iz Zagreba prejel telefonično obvestilo, da Mihelčičeva enajstotica in težko pričakovana zagrebska Sparta v nedeljo ne more priti v Ljubljano, ker ji je pod a vez večino igralcev postavil v reprezentanco Zagreba, ki igra proti Varaždinu. Zato je Hermes moral precej hitro napovedano srečanje z zagrebskimi Spartanci odgoditi na poznejši čas.

Ker torej zunanega nasprotnika ne bo, se bodo na igrišču Hermesa nadaljevale borne »tekmice« za zimski pokal, in sicer med Grafiko in Svobodo ter Hermesom in Jadranom. »Tekmice« smo rekli zato, ker nekateri drugi »slavnejši ljubljanski klubi počivajo na jesenskih latorikah in hodijo rajši gladi — ali pa še to ne — kako se njihovi nogometni tovariši tudi po zimski behajo za kondicijo. Upajmo, da bodo imeli Hermežani v nedeljo vsaj te na igrišču!

Razpis

drž. prvenstva v klasični kombinaciji v dneh 23. in 24. t. m. v Mariboru.

JZSS razpisuje državno prvenstvo v klasični kombinaciji v dnevih 23. in 24. jan. t. l. v Mariboru. Tek na 18 km šteje kot prvi del kombinacije, klasičiral pa se bo tudi ločeno kot savezno prvenstvo. Skoki bodo tvorili drugi del kombinacije in se bodo klasičirali tudi ločeno kot savezno prvenstvo. Pravico tekmovalja imajo vsi pri JZSS verificirani tekmovalci, ki so bili v sezoni FIS-e. Klubi morajo prijaviti tekmovalce na saveznih tiskovnih do najkasneje 21. t. m. do 20. na naslov: MZSP Maribor, Prešernova ul. 32a. Na prijavljenceh je označiti disciplino in razred. Tekmuje se v treh razredih po pravilih in pravilnikih JZSS odn. I.W.O.

Razdelitev po razredih je veljavna, ko je objavljeno v zadnjem skupščinskem poročilu. Prvoplasirani v kombinaciji postane državni prvak za l. 1936/37, prvoplasirani v teku ločeno in prvoplasirani v skokih ločeno postanejo savezna prvaka v teku odn. skokih za 1936/37.

Dne 22. I. ob 19. bo zdravniški pregled vseh tekmovalcev v lovski sobi hotela »Orel« v Mariboru. Po zdravniškem pregledu bo žrebanje. Dne 23. I. bo ob 8.30 uri start za tek na 18 km pred gostilno Račič v Radvanju pri Mariboru. Dne 24. I. ob 14. bo pričetek tekme v skokih na skakalnici v Betnjava pri Mariboru. Ob 20. bo v veliki dvorani hotela »Orel« razglasitev rezultatov in razdelitev daril.

Pokrovitelj: dr. Josip Rogić, minister za telesno vzgojo naroda, častno predsedstvo: dr. Natlačen Marko, ban draveke banovine, dr. Juvan Alojzij, župan mesta Maribora, dr. Tomažič Ivan, škof mariborski, Milenković Milutin, komandant mesta Maribora, dr. šiška Janko, srezki načelnik, Maribor-dejni breg, dr. Miroslav Ploj, podpredsednik senata in inž. Slajmer Vladimir, predsednik SPD in TPD Maribor, predsedstvo: dr. Marušić Drago, predsednik JZSS, dr. Pavlin Ciril, I. podpredsednik JZSS, Gnuš Miloš, predsednik MZSP, tehnično vodstvo: dr. Alojz Vrtačnik, Forstnerič Viljem, sodniki za skoke: Jelenič Jernej, Aljančič Lamberger, Vetrh Franjo, starter za skoke: Petrovič Aleksander, nažornik odskoka: Pirnat N., nažornik doskoka: Krajshek Janko, Marusig Josip, nažornik izteka: dr. Kac Rudl, sodniki za tek: Kopecky Dolfo, prof. Čerček Edvard, Golubovič Vekoslav, Voglar Srečko, starter za tek: Bergant Evgen, časomerilci: Fifer Josip, Venuti Vladimir, Petrovič Aleksander, nažornik proge: Vezjak Viljem, zdravniška služba: dr. Lutman Stane, dr. Kac Rudl, dr. Velkar Hugo, nažornik skakalnice: kapetan Ilić Svetoslav in zepničar Konit Josip.

Dvakratno gostovanje hokejske Ilirije v Celovcu. Drevi in jutri bo I. hokejska garnitura Ilirije odigrala revanšni tekmi proti celovskemu Kacu na njegovem igrišču. Po komaj začetem treningu bo ta nastop za belo-zelene precej huda preskušnja in zdi se, da so se kar v naprej pripravili na najhujše. Zelimo jim le, da bi ne bilo prehudu!

Službeno iz s.o. LNP. Za tekmo Zeleni-Čar—Rapid 17. t. m. se delegira Kopič.

SK Reka. Seja upravnega odbora bo v torek 19. t. m. ob 20. v gostilni Konzum na Tržaški cesti. Vsi in točno. Smučarska sekcija. Jutri ob 9. izlet za trening vseh članov k Sv. Katarini. Zbirališče pol ure pred odhodom pri tarči pod Rožnikom. Vsi in točno!

SK Slovan. Redni klubov občni zbor kluba bo dne 1. februarja ob pol 20. v gostilni Mencinger. Dnevni red običajen po pravilih. V primeru, če občni zbor ob napovedani uri ne bi bil sklepčen, bo eno uro kasneje drugi, ki bo sklepčen ob vsaki udeležbi.

Iz Julijske krajine

Aretacije in procesi zaradi bega čez mejo

Ljudje se zmerom kar trumoma beže čez mejo. Kljub zimi in čeprav je vojna v Afriki že davno končana, se ta pojav ni niti najmanj zmanjšal. Sodišča imajo zlasti sedaj v januarju mnogo opravka s temi begunci.

Pred goriškimi sodiščem se je pred dnevi vršil proces kar proti 5 fantom iz Trente in gornje Soške doline, ki so, kakor so poročali listi, brez potnih listov zbežali čez mejo, da bi jim ne bilo treba k vojakom. V kontumaciji so bili obsojeni na običajne kazni po tri mesece zapore in 2000 lir denarnih stroškov. Obsojeni so bili: 21-letni Andrej Cverk in 20-letni Anton Cuder iz Trente, 26-letni Ferdo Šošlić iz Biljane, 24-letni Valentin Jakopić in 24-letni Pavel Bukovec iz Avč pri Kanalu. Posebej je goriško sodišče dva dni kasneje obsojilo iz sličnega razloga 25-letnega Franja Čibeja iz Tribuše pri Cepovanu in 18-letnega Rafaela Skomino iz Dornberga, na prav tako kazni. Nadalje so se vršili ali pa se bodo vršili te dni slični procesi proti beguncem Oskarju Orlu, Josipu Burešu, Umbertou Zavadnalu, Ljuzu Živku, Cirilu Tušerju, Petru Simiču in Josipu Konjedicu iz raznih goriških krajev, ki so tudi že vsi zbežali čez mejo.

Na meji nad Tolminom so obmejni miličniki dva dni pred novim letom aretirali 17-letnega Stanislava Puškarja, ki je baje prav tako nameraval na drugo stran. Blizu Cerkega pa sta bila aretirana jugoslovanska državljana 19-letni Danilo Sadar iz Zagorja ob Savi in 17-letni Herman Zendar. Prvi je prišel čez mejo brez potnega lista, drugi pa, ki je doma iz Trsta, pa se je baš odpravil čez njo.

Drobne novice

Pod policijskim nadzorstvom. Karabinjerji so v Solkanu aretirali Avgusta Srebrniča, ki je nekaj dni pozneje prišel pred goriško konfinacijsko komisijo. Po kratkem procesu je bil hkratu policijsko posvarjen in postavljen pod policijsko nadzorstvo za dobo dveh let.

Barkovljanski cerkev v Trstu so, kakor znano, v zadnjih letih povečali in olepšali. Ljudje so spočetka rade volje sami prispevali za preizdavo župne cerkve, pozneje pa so ti prispevki zaradi znanih incidentov izostali. Zato je morala prisločiti novemu barkovljanskemu župniku na pomoč tržaška občina, ki je z večjo svoto denarja omogočila dovršitev restavracijskih načrtov. Sedaj je cerkev dobila še orgle, ki so jih prinesli v Barkovlje iz nekdanjega italijanskega »Circolo Artistico«. Stroške za prevoz in montažo orgel je poravnala Tržaška posojilnica.

Starejšim osebam

za masažo

Alga se dobiva povsod, 1 steklenica din 12.—

Sokol

Sokol I. Ljubljana—Tabar obvešča svoje članstvo, da bo 29. redna glavna skupščina v soboto 30. t. m. ob pol 20. v mali dvorani sokolskega doma na Taboru z dnevnim redom, ki je nabit na oglašnih deskah doma. Vabimo vse članstvo, da se te skupščine udeleži.

Veliko skladišče vlomilca Pernata

Maribor, 15. januarja. Velikansko zalogo ukradenega blaga so tezenski orožniki odkrili danes popoldne v neki hiši v Nasipni ulici na Polbrežju. Tam je pred dnevi aretirani 32-letni Anton Pernat skrli del plena, ki si ga je bil nabral pri svojih tatinskih in vlomilskih podvigih. Tatvine in vlome je v zadnjem času izvršil sam ali na s pomočjo svojih pajdašev po vseh mariborski okoličini. Plen je potem skrli na raznih krajih. Tako so pred dnevi našli raznega blaga kakor čevlje, obleko, perilo, v skupni vrednosti okrog 5.000 Din v skladišču nekega gostilničarja v Tattenbachovi ulici. Druga blaga za 4.000 Din pa v stanovanju njegovega dekleta. Orožniki so bili trdno prepričani, da ima Pernat še precej blaga in so zato preiskavo intenzivno nadaljevali: Danes so tako našli spet veliko množino obleke, čevljev, perila in drugih predmetov, ki so vredni skupaj okrog 10.000 Din. Kljub vsemu pa Pernat še zmerom tajni, da bi bil blago nakradel in pravi, da ga je skrli neznani moški, od katerega je del blaga sam le kupil.

Vremensko poročilo

Zveza za tujski promet v Sloveniji JZSS in SPD z dne 15. januarja

Na Gorenjskem v nižjih legah oblačno, v višjih jasno, barometer pada. Na Pohorju smuka prvenstveno na zapadnem delu.

Bohinjska Bistrica, danes: 10°, 10 sreča, 50 na Komni, danes: —12°, 10 sreča na 50 podlagi.

Pokljuka, včeraj: —12°, 30 sreča in prišča, mala in srednja skakalnica uporabna.

Kranjska gora, danes: —10°, 15 prišča, sankališče in drsališče uporabno.

Rateče, danes: —8°, 15 prišča, Planica, Tamar, danes: —12°, 15—30 prišča, skakalnica 15, 25 in 60 m uporabna, drsališče uporabno.

Logarska dolina, danes: —9° jasno 20 snega.

Klopih vrh, danes: —8°, 15 prišča, Pesek, danes: —10°, 45 prišča.

Senjerski dom, danes: —12°, 50 prišča. Erjavčeva koča na Vršču, danes: —14°, osojno 40 sreča.

Mozirska koča in Smrekovec, danes: —7°, 40 sreča.

Uletova koča, včeraj: —10°, 85 prišča, Ruska koča, danes: —12°, 20 prišča.

Kofce, danes: —4°, pod Velikim vrhom in na Šiji prišči 30 snega.

Dom na Kravcu, danes: —7°, 35 snega.

Velika planina, danes: —6°, 30 snega.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda ljubljanske univerze

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. Čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativno vlago v odstotkih, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 0—10, 7. padavine v mm, 8. vrsto padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

15. januarja

Ljubljana 7. 773.9, —5.8, 88, N1, 8, —, —; Maribor 7. 773.7, —5.0, 90, 0, 0, —, —;

Zagreb 7. 774.0, —5.0, 70, N1, 0, —, —; Beograd 7. 774.2, —4.0, 90, 0, 7, —, —;

Sarajevo 7. 773.3, —2.0, 95, 0, 10, —, —; Skopje 7. 773.4, —3.0, 70, W3, 10, —, —;

Kumbar 7. 769.9, 3.0, 40, NNE3, 0, —, —; Split 7. 770.1, 1.0, 50, N3, 8, —, —;

Rab 7. 773.3, 0.0, 40, 0, 0, —, —;

Temperatura: Ljubljana —, —7.1; Maribor 0.0, —9.0; Zagreb 1.0, —5.0; Beograd —2.0, —7.0; Sarajevo —1.0, —20.0; Skopje 2.0, —3.0; Kumbar —, 1.0; Split 7.0, 0.0; Rab —, —1.0.

R. URBAN:

Vstajenje gospoda Treeja

Roman

Barton se je takoj spet spustil v usnjeni naslanjač, iz katerega je pravkar vstajal, Robin se je pa kakor razdražen bik zapodil v notarja in vzkliknil: »Kakšen je bil na oko?»

Stari gospod je podal opis, ki se je ujemal s samomorilčevim vnanostjo. Mimo tega je notar povedal, da je poslal Katu nekaj poslovnih dopisov: pisal mu je pa z merom na glavno pošto, ker je Kat trdil, da pride le včasih v London in se vselej ustavi v kakem hotelu.

»Za kakšne poslovne zveze je šlo pri tem?« je vprašal Robin.

»Kot svetovalec stražne in zaklepalne družbe »Securitas«, ki je bila v slabih finančnih razmerah, sem iskal denarnika. Na tozadevni oglaševanju se je javil gospod Kat. Ta je nazadnje privolil, da vložil v podjetje sedemnajst tisoč funtov in mu pomore na noge, ako dobi odločilni vpliv na vodstvo družbe. Pogodbo smo sklenili, in Katu se je priznala celo pravica odločanja v osebnih zadevah.«

Robin si je dal pogodbo pokazati in jo je pazljivo prebral. Nato se je zahvalil notarju za podatke in z Bartonom vred zapustil pisarno.

»To »Securitas« si bo treba ogledati,« je menil višji nadzornik, ko sta sedla v voz; »kaj pravite vi o tem novem solnčnem žarku?«

»Proketo srečo sva imela!« je odvrnil Barton. »Ako me vse ne vara, je bil ovitek, ki sem ga našel v košu najinega prijatelja Taylorja, naslovljen na Maca Kata.«

Odpravila sta se na stanovanje seržanta Cocka. Barton je bil poslal mladega uradnika okoli treh zjutraj domov, češ, naj se nekoliko naspi. Ko sta stopila detektiva v njegovo spalnico v elegantnem policijskem stanovanju, je še ležal v postelji in smrčal.

»Rana ura, zlata ura,« je Rekel Robin, štel do treh in s tovarišev pomočjo vrgel seržanta iz postelje.

»Če ne v resnici, pa po sili,« je strašno zehaje odvrnil Cock in se zaspalo pobral.

»Zapomnite si to znamenito uro,« ga je potolažil Barton. »Za nedogleden čas ste se zadnjič naspi.«

Vsi trije uradniki so se zdaj hoteli odpeljati na Langfordsko cesto, stanovanje gospoda Kata. Ko so zapustili hišo in stopili skozi vrata, je stal nekaj korakov od vhoda mož, ki je držal v roki žepno kuto in jim pazljivo gledal naproti. Tisti mah, ko je stopil za Robinom tudi Barton na ulico, je mož naglo vzdignil roko z rutico in jo po bliskovito spet pobesil. Nadzornik, ki je to opazil, se ni utegnil za-

čuditi, kajti nevidna roka mu je trgala kloboč z glave, in nekaj je trdo udarilo v zid.

»Zaklonite se!« je Barton kričnil spremijevalcema in planil za možem, ki se je takoj spustil v beg. Čez nekaj korakov ga je dohitel, ga ujel za ovratnik in ga obrnil. Tisti hip je spet dvakrat udarilo v zid: z nasprotno streho so streljali. Več pešev je prestrašenih obstalo; ko so pa zapopadli, kaj se godi, so zbegani prhiteli vsakega, in drugi ljudje so jo v brezglavem strahu ubrali za njimi. V nekaj sekundah je bila cesta prazna.

Še nekaj strelav je počilo. Barton se je zaslonil z ujetnikovim telesom in tako prišel do hišnih vrat, za katerimi sta ga že čakala tovariša. Zdjaj je postavil svojega dedca na noge in mu prisolil tako zausnico, da je omahnil proti Robinu. Tam je dobil drugo in zletel h Cocku, ki ga je za nekaj časa rešil vsega zemeljskega trpljenja s tem, da mu je večje položil pest na čeljust in ga poslal v kraljestvo sanj.

Barton je planil čez ulico v nasprotno hišo in po stopnicah v podstrešje. Strelci so bili pa že izginili. Kmalu nato je prihitel tudi alarmni oddelek, ki ga je bil Robin po telefonu poklical, in obkolil ves hišni blok, a vse iskanje strelcev na strehi je bilo zaman. Višji nadzornik je ukazal, naj spravijo »moža z rutico« v Scotland Yard in ga tam varujejo, dokler on ne pride. Nato je trojica nadaljevala prekinjeno pot in krenila k bližnjemu vogalu, kjer je čakal službeni avtomobil.

»Ali se vam ne zdi čudno,« je spotoma menil nadzornik, »da roke še živijo, ko je telo mrtvo? S

tem hočem reči, da se grožnja gospoda Kata izpolnjuje, čeprav se je obesil.«

V stanovanju Maca Kata sta izza njegovega bega stražila dva redarja. Ko so prišli kriminalni uradniki, so kar najnatančneje preiskali vse prostore. Čudno je bilo, da ni imel Kat menda nobenih predmetov za vsakdanjo rabo, kajti razen glavnika in krošča mila na umivalniku niso našli ne obleke ne perila, niti škarij ne in tudi ne kakih papirjev. V velikih kovčgih, ki je vratar izpovedal, da jih je Kat pri vselitvi pripeljal s seboj, ni bilo nič drugega kakor stari časniki. Oddajnik za kratke valove so bili med tem pripeljali v Scotland Yard, in tehniki so ga zdaj preiskovali, češ, ali ne bi bilo moči po dolžini valov izslediti kakega sprejemnika. V zadnji sobi, ki je menda služila za spalnico, so našli za omaro dolgo, trdno desko. Vrtar je povedal, da jo je Kat kmalu po vselitvi naročil pri nekem mizarju.

»Tako,« je dejal Robin po tej ugotovitvi, »zdaj si pa uredimo misli. Ta Kat je tu stanoval, a ni imel, kar je vražje čudno, niti druge srajce, čeprav je bil dobro založen z denarjem. Očitno je imel neke v Londonu drugo stanovanje. Potni list, ki smo ga našli pri njegovem truplu, je bil, kakor se je izkazalo, ponarejen; Kat je živel torej dvojno življenje in je stanoval drugje najbrže pod drugim imenom. Samomorilčevih prstnih odtisov v zločinskem albumu ni najti: s tem je tudi pojasnjeno, zakaj se nismo že prej spodtaknili ob njegovo osebo.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisni in tenitive se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpisati v pismo obenem z naročilom, ali pa po poštini položnici na čekovni račun, Ljubljana šte. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—

Vsa naročila in vprašanja, tičeča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelok »Jutra«, Ljubljana.

Prehrana

Beseda 1 Din, davek 3 Din
za šifro ali dajanje naslovov
5 Din. Najmanjši znesek
17 Din

Zakonca
brez otrok, vzmetje v re-
gion, dobiš kot družico od
30-40 let. Plaša se 200-250
Naslov v vseh posl. Jutra
913-14

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din
za šifro ali dajanje naslovov
5 Din. Najmanjši znesek
17 Din

Trgovskega
uradnika
ki zna nemški, in orvski
v besedi in pisanju, steno-
grafijo ter strojeprajo, takoj
sprejemno. Ponudbe s za-
bitvo plaše na, se pošljejo
na Minerva Radio, Zagreb
Petarčeva ulica 28/a
8/7-1

Mesarskega

pomočnika
takoj sprejemno. Joke Ja-
godić, mesar Kodoljevo,
Zadržna ul. 8.
991-1

Lesostrugar

marljiv, zmoten vseh del,
dobi takoj službo. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Strugar«
894-1

Vrtnar

zanesljiv in samostojen de-
lar, vreden vsakega dela na
zelenjariji in sadnem vr-
tu. Dobi službo takoj. Ponu-
dube na ogl. odd. Jutra
pod »Marljiv vrtnar«.
899-1

Brivskega

pomočnika
dobrega sprejemno. Joke Ja-
godić, mesar Kodoljevo,
Zadržna ul. 8.
991-1

Natakarico

z konosajo sprejemno. I.
f. Kozamurnik. Naslov v vseh
posl. Jutra.
891-1

Samostojno

prodajalko
zmožno kavlje, mlajšo
moč sprejemno za slašči-
čarstvo. Ponudbe na podru-
žnico Jutra v Celju pod
značko: »Marljiva«
774-1

Službe išče

vsaka beseda 50 par;
davek 3 Din. Najmanjši
znesek 17 Din

Kuharica
samostojna s dobrim spre-
jemom, ekonomična, šla
mesto v hotelu, gostilni ali
menzi. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Kuharica«
939-2

Plačilni natak

soliden, vztrajen v restav-
racijskem in kavarnem
poslu, govori več jezikov
išče namočenosti. Celj, po-
nudi na podružnico Jutra
Jesenice pod »Kavcija«
5.000.—
914-2

Trgovski pomočnik

izkušen v vseh trg. stro-
kah, mlad, pošten ter de-
laven išče primerne me-
sto v trgovini ali gre kot
zastopnik. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Delaven
in natančen«
789-2

Potniki

Snazno dekle. Se strinjam,
za šifro ali dajanje naslovov
5 Din. Najmanjši znesek
17 Din

Potnika

sprejme trgovina s moko
na žel. pridelki v Ljublja-
ni. Reflektivna se te se za
prvo vrsto vplejano moč. Po-
nudi na ogl. odd. Jutra
pod »Fiksna plaša«
800-3

Vinskega potnika

spodobnega, pridnega išče
vinske trgovine. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Dobri vinski potnik«
812-5

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 3 Din
za šifro ali dajanje naslovov
5 Din. Najmanjši znesek
17 Din

Perzijska preproga

večja, poceni napredaj pri
Makedoncu, Ljubljana, Ko-
lovrska ul.
948-6

Smučni in sanke

prvo vrsto po izredno niz-
kih cenah dobiš pri izde-
lovalcu Matej Fajfar Ljub-
ljana, Trnovska 25 telefon
34-10.
942-6

Otroški voziček

zelo dobro ohranjen globok
ceno napredaj. Gradiska
ul. 8/1. desno.
430-6

Živali

Beseda 1 Din, davek 3 Din
za šifro ali dajanje naslovov
5 Din. Najmanjši znesek
17 Din

Ptičarja

kratkodlakaga 6 mesecev
starega prodaja Magušar, Ro-
ljova 16.
738-27

Glasbila

Beseda 1 Din, davek 3 Din
za šifro ali dajanje naslovov
5 Din. Najmanjši znesek
17 Din

Saksofon

rabljen (Alt Es) amerikan-
ske znamke prodam. Na-
slov v vseh posl. Jutra
826-36

Stroji

Beseda 1 Din, davek 3 Din
za šifro ali dajanje naslovov
5 Din. Najmanjši znesek
17 Din

Sivalni stroj

pogodljiv nemške znamke,
malo rabljen s okroglim
bočnikom, kateri tud; sti-
ka poceni napredaj. Nova
trgovina, Vrška ul.
819-29

Pohištvo

Beseda 1 Din, davek 3 Din
za šifro ali dajanje naslovov
5 Din. Najmanjši znesek
17 Din

Več modernih

spalnic
jedilnic in trgača in me-
kega lea prodaja Cerne Av-
gust mizarstvo Zg. Slika.
871-12

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din
za šifro ali dajanje naslovov
5 Din. Najmanjši znesek
17 Din

Instalacijski

materijal
za vodovode, in orodje bo
za prodajo v ponedeljek
18. t. m. ob 8 uri (tisoč-
ska ul. 10).
922-7

Majhen štedilnik

bi kupil poceni za delavni-
co. Uran, Stari trg 34.
908-7

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din
za šifro ali dajanje naslovov
5 Din. Najmanjši znesek
17 Din

Bančno kom. zavod

izvršuje najboljše nakup
in prodaje
HRANILNIH VLOG
vseh denarnih sredstev za
vzajem Din 3 znanak
Maribor Aleksandrova ul.
58-16

Družabnika

ali tihga soudeelnika s
kapitalom bi sprejel v do-
bro vpeljeno trgovino z že
leseno. Namerni povečanje
obrata v negr. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod značko
»Rentabilno«
816-16

Hranilne vloge

kupijo ali prodajo
potom moje pasarne
najbolje
Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka 12.
Telefon 38-10
805-16

RADIO APARATI

ZA VSE VAŽNE DOZVINE. NA TOKU
IN BATERIJ PROTI PLAČU V
GOTOVINI IN NA OBRONKE. IZPOS-
LOBA ODRUŽUJE KUPEC
ZAHTEVAJE KATALOG.
»MERKUR« BEGRAD-PRISILJAZ

Kdo posodi

Din 10.000.—
za leto dni, dob. 15.000.—
Jamstvo: spalnica, fna,
razno drugo pohištvo, brez-
plačno za vprašo. Naslov
v vseh posl. Jutra.
939-27

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din
za šifro ali dajanje naslovov
5 Din. Najmanjši znesek
17 Din

Specerijisko

trgovino
v Ljubljani s inventarjem,
posl. Ponudbe po šifri
»S. 1. februarjem« na ogl.
odd. Jutra
807-29

Delavnico

veliko, suho in svetlo, za
čisto in mirno obrt oddam
takoj proti niski najemni-
ni. Po želji poleg tudi sta-
novanje. Šmartinska c. 10.
902-19

Dvorišni lokal

oddam za mirno obrt ali
skladališče. Potrpe se pri
hišnici. Gospoška ul. 4.
Naslov v vseh posl. Jutra
939-29

Lokal

oddam blizu Univerze na
najprejnejši ulici za obrt
tudi za vinotoč s bifeletom.
Naslov v vseh posl. Jutra
939-29

Brivnica

na zelo prometni točki na
napredaj, Ivo Bizjak, Celje,
Cankarjeva 2.
905-19

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din
za šifro ali dajanje naslovov
5 Din. Najmanjši znesek
17 Din

Trgovsko hišo

in prometnem kraju takoj
prodam. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Trgovska
hiša«
936-20

Trgovino

s množičnim blagom z vsem
trgovskim inventarjem brez
blaga pod ugodnimi pogo-
ji oddam takoj v najem.
Lokal se nahaja v Šmartnem
pri Ljublj. v neposredni
bližini ferne cerkve. Po-
nudi na Ivan Razbošek,
tovarna čevljev Tržič.
906-20

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din
za šifro ali dajanje naslovov
5 Din. Najmanjši znesek
17 Din

Dvosob. stanovanje

komfortno, s kabineto,
kopalnico in drugimi pri-
kljnostmi oddam s 1. februar-
jem v Jesenkovu ul. št. 4.
(za Pirovarno Unio).
Vprašati istotam pri Dal-
kin prid.
892-21

Dve enosob. stan.

oddam s 1. februarjem na
Čolovski cesti 55 pritišje.
Vprašati istotam vsak čas.
860-31

Dvosob. stanovanje

lepo, solnčno s balkonom,
parketirano in vsemi pri-
kljnostmi oddam takoj ali
vnaprej. Gerbičeva ul. 10.
937-31

Sobo odda

Elegantno sobo
s novim modernim pohi-
štvom, separirano s stop-
nišča oddam takoj boljšo-
mu ziskavcem gospodu.
Več: Miklošičeva ul. 14 (v
tržiči).
970-20

Naše gledališče

DRAMA
Sobota 16.: Dež in vihar. Premierski abon-
ma.
Nedelja 17.: ob 15. Kralj z neba. Izven. Zni-
žane cene od 20 Din navzdol.
Ob 20. Koraža velja! Izven. Znižane ce-
ne od 20 Din navzdol.

JUGOAGENCIJA, Zagreb, Ilie 43 I.

Zahtevajte brezplačne prospekte

ZAKAJ DA BI BILI PLESASTI?

»MORANA« DIPLOMIRANA V LON-
DONU Z »OF GRAND PRIX« IN Z
ZLATO KOLAJNO (tisoči in tisoči so
hvaležni njenemu uspehu). TUDI VI JO
TAKOJ KUPITE, zahtevajte jo povsod:
ODPRAVI PRILJAJ. KOŽNE NEPRI-
JETNOSTI KREPI IN HRANI LA-
SIŠČE. USTAVI IZPADANJE LAS IN
LASJE PORASTEJO TUDI NA PLE-
SAVEM MESTU.
Cena steklenici Din 40 poština Din 1
MODERNA KOZMETIKA,
SPLIT

Mesečno sobo

s posebnim vzhodom nizu
pošte in opere oddam stal-
nemu gospodu. Knafjeva
35/II.
886-23

Prazno sobo

z posebnim vzhodom odda Ve-
likona. Jernejeva c. 8
Ljubljana VII.
971-31

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom, zna-
no in svetlo oddam za 1.
februar gospodini. Šmar-
tinska c. 10.
908-23

Krasno sobo

oddam boljši osebni za 150.
Din. Par minut od Tehniške
Naslov v vseh posl. Jutra
901-23

Boljša družina

odda gospodini kabinet z
dobro oskrbo. Letosni spre-
jem sestanovalek v ele-
gantno sobo. Cena zelo niz-
ka. Klavir, Strossmayerje-
va 4/II. deeno Vogal Po-
ljanske ceste.
933-31

Razno

Beseda 1 Din, davek 3 Din
za šifro ali dajanje naslovov
5 Din. Najmanjši znesek
17 Din

Na vsa zimska

oblačila dajemo
15 do 20%
popusta.
Presker
Sv. Petra c. 14.

KLISEJE

ENO IN
VEČBARVNE
Jugografija
SV. PETRA NASIP ST. 23

INSERIRAJ

V »JUTRU«

Naše gledališče

DRAMA
Sobota 16.: Dež in vihar. Premierski abon-
ma.
Nedelja 17.: ob 15. Kralj z neba. Izven. Zni-
žane cene od 20 Din navzdol.
Ob 20. Koraža velja! Izven. Znižane ce-
ne od 20 Din navzdol.

Nedelja v drami. »Kralj z neba« je naslov

Gregorinove božične igre, ki prikazuje roj-
stvo Jezusa in dogodke, ki so z njim v zvezi,
sijaj Herodovega dvora, njegovo vladno in
smrt. Delo je imelo radi svoje slikovitosti
in izvrstnih igralskih kreacij velik uspeh.
Cene so znižane od 20 Din navzdol